

ÉLETTÜNK

XII. évfolyam 11. szám (12. Jahrg. Nr. 11)

Az európai magyar katolikusok lapja

1980 november

Meghalt Erdély püspöke

Márton Áron 1896-1980

— Szeptember 29-én, d. e. 11 órakor meghalt Márton Áron, Erdély püspöke —

Helyszíni beszámoló a gyulafehérvári temetésről

A temetés előestéjén, október 3-án érkeztem Gyulafehérvárra. A székesegyház kapui nyitva voltak: hívek, papok és papnövendékek virrasztottak az elhunyt főpásztor ravatala mellett. A hívek Rózsafüzért imádkoztak, a papok szolozsmáztak és a papnövendékek, mintha égő gyertyák lettek volna, körülvették Erdély püspökének, Márton Áronnak kihült testét.

Nehéz elmondani kevés szóval, mekkora volt a ravatal és a rajta pihenő nagy ember. Úgy éreztem, hogy a Hargita alatt állók és a csúcson Erdély főpásztora lebeg hön szeretett Székelyországa és az egész világ felett. A megsárgult arc, a hosszú betegségtől agyongyötört és elkopott test nem a legyőzött fáradtságát, hanem az atya jószágát sugározta. Főpapi süvegét, pástortortáját és püspöki gyűrűjét a koporsóban is megtartotta. Népét továbbra is vezetni és kormányozni akarja.

Sok gondolat vetődött fel bennem az erdélyi magyar egyházzal és fajtámmal kapcsolatban. Két millió ember sorsáról van szó! Mi lesz most, amikor az irányt mutató hatalmas fenyő kidőlt? Volt elég időm elmélkedni, hiszen az egész éjszakát a templomban töltöttem. A román terror nem enged külföldi privát helyen aludni, a hotelben pedig „már minden szoba foglalt” felírás fogadott. Nem voltam egyedül a virrasztón. Ott volt az elhunyt püspök rokonsága, papjainak nagy része és a szállás nélkül maradt hívősereg.

Úgy mondták, több mint tízezer ember volt a gyulafehérvári székesegyházban, hogy búcsút vegyen a nagy püspöktől. A temetés napjának hajnalán félóránként voltak közös szentmisék Márton Áron koporsója előtt. Székely papok miséztek. Széltől, megaláztatástól és gondtól edzett arcuk komolyságot sugárzott. Lehetett érezni, hogy a főpásztor holttete jelenlétében bemutatott áldozatuk egyben hitvallás is. Ezt ugyan nem mondták ki hangosan, de a székelyek szavát akkor is lehet érteni, ha nem beszélnek. Biztosan így volt, mert nagyon szerették népük fiát és főpásztorát.

A temetési szertartás október 4-én tizenegy órakor kezdődött. A gyászmisét Lékai László bíboros pontifikálta. Együtt misézett vele Erdély új püspöke, Dr. Jakab Antal — a temetési szertartást és a búcsúbeszédet is ő tartotta, — ott volt Dr. Boros Béla felszentelt püspök (a románok nem engedik működni: Temesvárott káplánkodik). Cserháti József pécsi püspök, Jung Tamás nagybecskereki püspök és Zvecká-

novits Mátyás szabadkai püspök. A rokonok és hozzátartozók mellett ott állt az erdélyi papság hatalmas serege is. Úgy mondták, hogy aki csak mozogni tudott, az eljött a temetésre. Csíkszentdomonkosról, az elhunyt szülőfalujából, több előre megrendelt busz-

a nagyság keretét. Sokan attól tartottak, hogy nem tud a nagy előd nyomdokába lépni. Lehetséges, hiszen Márton Áron csak egy volt. Egy azonban biztos: Jakab Antal átvette tőle a fáklyát.

- i n -

MAGÁNYOS CSÍKI FENYŐ

Vákár Tibor akvarellje

szal akartak jönni. Mikor az utolsó vonat Gyulafehérvárra elment, akkor közölték csak a szervező plébánossal, hogy nincsen busz, mert „spórolni kell az olajjal.” Másokat pedig „forgalomáttereléssel” akartak ellenkező irányba kényszeríteni.

Még így is csak ezekben lehet kifejezni a gyászoló tömeget. Öntudatos, fegyelmezett volt mindenki, imádkozva és énekelve gyásztoltak. Ez nem tilos Romániában sem. Az egyházügyi hivatal emberei is jól tudták ezt, noha mint „rendező”, napokkal a temetés előtt ott ültek már a püspökség nyakán. Félttek, hogy a temetés nagy magyar megmozdulás lesz.

Megmozdulás is volt és pedig nagy! Jakab Antal erdélyi püspök szabta meg

JAKAB ANTAL GYÁSZBESZÉDE

Rómából, ahol a püspöki zsinaton az élet bölcsőjéről, a család megsegítéséről és gondjáról egy hónapon át folyik a vita, hívott haza a halálnak olyan példája, amely egész egyházunkat, egyházmegyénk minden papját és hiveit egyaránt érinti. Sőt a koporsóhoz szólította a hatóságok és másvallásúak képviselőit. — Ide hívott számos külföldi méltóságot, akiknek gonddal és halállal otthon is van bőven találkozásuk.

Ebben az önmagában is beszédes és nagyjelentőségű keretbe küldötte el Márton Áron püspöknek utolsó búcsúszavát jó ismerőse és legfőbb felettese II. János Pál pápa.

Legyen szabad azt eredetiben, ma-

gyar és román fordításban szószerint felolvasni, mert hiszen már nem az egyház szépen zengő harangjának, az elhalt püspöknek, hanem nekünk szól a maga igazában.

(A Casaroli bíboros aláírásával ellátott levél felolvasása.)

A zsinaton előbb szót adtak nekem, hogy elmondhassam hiveink dicséretét, de utána a pápai legfőbb hivatalba küldöttek, hogy megtudjam a nagy hírt, amely már nagyot ütött itthon mindenki szívében: meghalt Márton püspök. Elindulásom előtt, amikor a levelet a részvételek bőségével átadták, hozzátették: Szerda van, s a pápa a százezres tömegek előtt teszi meg gyászjelentését és a nagy püspök méltatását. — Ehhez már alig lehet valamit hozzátenni, még ha nem is állna a szerénység példaképének tilalma, hogy temetésén ne legyen búcsúztató beszéd.

A tilalomnak magának olyan gyökerei lehetnek, mint a Szentírás mondja: „Ki állhat meg az Isten színe előtt?” Mert, ha mindenkinek nehéz a számadás, a püspöknek a milliókért, akik kormányzó keze alatt éltek-haltak, ezerszer nehezebb. 84 évének pedig pont fele, 42 év a püspökség. De mi még itt a földön élünk és a 700 éves templom kövein állunk, élő tanuk Isten emberek előtt, hogy püspöksége világító fáklya volt mások számára is, nekünk azonfelül érezhető, látható, biztos vezető kéz.

Amikor először hallottam beszélni őt V. gimnazista koromban a gyergyószentmiklósi temetőben, a volt főhadnagy reverendája alatt az első háború három frontján szerzett sebet hordozott. De kimondotta bátran: Nem azok a hősök, akik parancsra áldozatként meghaltak, még kevésbé, akik vitézséggel és fegyverrel fenyegetőznek, hanem, akik keresik a békét és mindent megtesznek, hogy háborúk szégyene többé ne érje a világot.

Ebbe a gondolatba állított be minket fiatalokat és még püspöksége előtt üstökösként járt elől, hogy az Isten és a hit megbecsülése által érzékennyé tegye a népeket az igazságra, az élet értékének felfogására és megbecsülésére. Tiszta családi élet, értelmes, tanult, művelt nép volt nevelői ideálja és minden leírt mondatának, szavának legigazibb tartalma. Olyan társadalmi ismeretekkel és mély szociális érzéssel szerelte fel magát, hogy mint az Isten áldott küldötte, egyszerű embereknek és fő vezetőknél bármikor kész volt elmondani a modern élet nyolc boldogságát — akármilyen kuszált legyen is az.

Ma a temetése napján hálát adunk a mindenható Istennek, hogy nekünk adta és kálváriás utakon bár, de annyi évtizedeken át megtartotta őt nekünk. S ne legyenek az Isten előtt panaszosak szavaink, könnyeink, hogy megkínzta, mert nagyon szerette és utána magához ölelte őt. Sok tüzet gyújtott sokak szí-

(Folytatás a 2. oldalon)

PROF. DR. MEHRLB TAMÁS OP:

A pápáknak az emigrációra vonatkozó tanítása

III. RÉSZ
(VI. PÁL)

A püspökök kongregációja VI. Pál meghagyásából 1969 aug. 22-én egy külön rendeletet adott ki, amely az emigráció problémáival foglalkozik.

A KONGREGÁCIÓ RENDELETÉNEK RÖVID ISMERTETÉSE

A kongregáció előjáróban leszögezi azt a tényt, hogy az új technikai eszközök lehetőségessé teszik a gyors helyváltoztatást és kivándorlást. Ennek van előnye is: az egyes népek között szorosabb kapcsolatok keletkezhetnek. Lehetnek hátrányai is: olyan igények keletkezhetnek, melyeknek kielégítése már egy bizonyos társadalmi értelem feltétele és ez az érettség gyakorlatilag nincsen meg mindenütt. A kivándorlás a vallásos életnek is kárára lehet, mert az emigrációban élő keresztények könnyen elhagyják addigi vallási gyakorlatait. Ez főképpen akkor fordul elő, ha emberi és kulturális hozományukat kénytelenek feladni. Ezért az Egyház nemcsak az emigráltak lelkipozícióját akarja biztosítani, hanem azon is öröködik, hogy az emberi személy jogait mindenki tiszteletben tartsa.

A kongregáció aztán rátér az emigráltak jogainak ismertetésére. Az ember szociális természetéből következik, hogy joga van ahhoz, hogy egy nemzetnek, egy hazának a tagja legyen. Ehhez nemcsak vérbeli, hanem szellemi és

kulturális kötelékek is fűzik. Az embernek ezt a jogát sértik azok, akik egyeseket vagy csoportokat kiutasítanak csak azért, mert fajuk vagy vallásuk nem felel meg nekik. Az embernek vesztett joga, hogy az anyagi és szellemi javakat úgy használja hogy saját tökéletesedését teljesebben és könnyebben elérhesse. „Ahol az állam anyagi javak hiányával van és ugyanakkor túlnépesedésben szenved... vagy pedig oly feltételeket szab, amelyek az emberi méltóságot sértik, az embernek jogában van külföldön új lakóhelyet választani és az emberi életéhez méltóbb feltételeket keresni. Ez a jog nemcsak egyes személyeknek, hanem a családoknak is kijár. Ezért az emigráció ügyét úgy kell rendbehozni, hogy a családi együttest megmaradjon és hogy ezen családokról kellő gondoskodás történjék, ami a lakást, gyermeknevelést, a munkafeltételeket, a társadalmi biztonságot és az adót illeti. Az emberi személynek e jogát tagadják azok az államvezetők, akik akár a kivándorlásnak, akár a elvándorlásnak útját állják, vagy egyéb nehézségeket támasztanak, ha csak a közjó igazság szerinti felbecsülése az ilyen intézkedést nem teszi indokolttá” (7).

Másrészt annak, aki más népnél keres menedéket, szintén kötelességei vannak: Kell, hogy „nagyra tartsa a ven-

dégországnak szellemi kincseit, nyelvét és szokásait. Ezért a befogadó országhoz szívesen alkalmazkodják és igyekeznek megtanulni nyelvét... Ez azonban csak akkor történik eredményesen, ha minden kényszerből és akadályoztatástól mentesen, önként és fokozatosan történik. Nagy szeretettel kell azokat körülvenni, akik ideológiai nézetek és pártpolitikai okok miatt kényszerültek hazájukat elhagyni vagy akik saját otthonukból kiűzve és más-hova elhurcolva lettek hazátlanokká” (10).

AZ EMIGRÁCIÓRA VONATKOZÓ PÁPAI TANÍTÁSNAK ÖSSZEFOGLALÁSA

1. Az Egyház Jézus Krisztus küldetését teljesíti a földön. Ez a küldetés az ember és minden ember igaz üdvösségére vonatkozik. Hogy az Egyház ezt tehesse, az egész ember jogait és kötelességeit kell figyelembe vennie. Az ember legalapvetőbb jogait és kötelességeit az ember természete szabja meg, mondjuk a természet törvénye. Ezért az Egyház mindig a természet törvényt védte, bár elsődleges küldetése természetfeletti, azaz az örök életre szól.

2. Minden embernek kötelessége, hogy Isten akarta tökéletességének elérésére törekedjék. Az ember a közösségben élve éri el egyéni célját, természeténél fogva társadalmi lény. A legalapvetőbb

Az Európai Magyar Lelkészek őszi Konferenciája

A München-Fürstenriedi Exerzitienhausban találkozott 41 magyar lelkész szept. 29-től okt. 3-ig, hogy megbeszélje a magyar lelképászorkodás legaktuálisabb problémáit.

A különböző nyugati országok magyar főlelkészei már szeptember 28-án jelentek meg, hogy másnap közös megbeszélésen készíthessék elő közvetlenül is a tanácskozást.

A közös istentiszteleteken az elmélkedési pontokat **Dr. Kerny Géza**, Linz-i magyar lelkész adta. A papi kórus imáit **Rába Lukács**, Lausanne-i magyar lelkész vezette.

A konferencián **P. Szöke János**, az Európai Magyar Papi Szenátus vezetője elnökölt. — Mivel ebben az évben a mandátuma éppen lejárt, a konferencia új választással megint őt bízta meg a közös magyar lelkési teendők koordinálásával. Helyettesül pedig az ő akadályoztatása esetén **P. Mehrle Tamást** választotta.

Az első tárgyalási napon a legaktuálisabb és legégetőbb kérdés: a Kastl-i Magyar Gimnázium helyzetének a megítélése volt. Az Iskola és a Fiúinternátus régi vezetőségének, Dr. Radics János iskolaigazgató, Dr. Endrédy Csanád OSB internátusvezető, valamint Dr. Karikás Günter OSB, helyettes igazgató és Dr. Juhász Ferenc szalézi atya, hittanár, kapcsolata az Iskolával volt a fő probléma. Az iskolabizottság ugyanis még a megelőző iskolaévben elmozdította Dr. Radics igazgatót; Dr. Endrédy Csanád, Dr. Karikás Günter és Dr. Juhász Ferenc-nek pedig az új iskolaév kezdetével fölmondott ill. elfogadta a fölmondásukat.

Az iskolaigazgató, Dr. Radics, elmozdítását a Bajor Kultuszminisztérium jóváhagyta, sőt az Iskolabizottság elnökével, Valentiny Gézával írásban közölte, hogy visszahelyezéséről nem lehet szó. A három paptanár ügye függőben lévén (bíró-sági eljárás alatt áll), a konferencia kérte. **P. Szöke Jánost**, az Európai Magyar Papi

Szenátus elnökét, és Valentiny Géza németországi delegátust, az Iskolabizottság elnökét, hogy tegyenek meg mindent annak érdekében, hogy legalább ezek az érdemes paptanárok, akik húsz, tizenöt és tizenkét éve dolgoznak a magyar iskolánál, ne legyenek kénytelenek az iskolát elhagyni. Ugyanilyen értelmű kéréssel fordult a három tanár levélben is az Iskolabizottsághoz. — A konferenciát ez a kérdés és a megelőző többhónapos áldatlan vita szinte az egész első tárgyalási napon át foglalkoztatta.

A konferencia előadói: **Prof. Mehrle Tamás**, aki II. János Pál pápának a papsághoz az Eucharisztiairól írt nagyesztőtörök levelét ismertette; **Mgr. Közi Horváth** pedig az otthoni magyar Egyház helyzetét, a magyar emigráció, különösen a papság és az otthoni hierarchia egymáshoz való viszonyát ismertette. Ezt az előadást nagyon élénk eszmecsere követte. A harmadik előadó, **Czódor István**, hamburgi lelkész, a menekült státus jogi helyzetéről Németországban tartott felvilágosító előadást.

A második napon a külföldi magyar cserkészlet 50. ill. az egész magyar cserkészlet 70.-éves jubileumáról emlékezett meg **Kölley György**, európai parancsnok. Az európai jubileumi táborokról: Felsőőr, Bärnhof, európai mozgótábor, nagyon érdekes, színes felvételeket vetített. A konferenciára mély hatást tett II. János Pál pápa megkülönböztetett gesztusa, hogy a nála tisztelgő európai és tengerentúli cserkészcsapatot külön fogadta és velük kedvesen elbeszélgetett.

A többi aktuális kérdés mellett a konferencia hosszabb időt szentelt az „Életünk” problémáinak a megtárgyalására. Még mindig nincs megnyugtatóan rendezve az anyagi kérdés, továbbá egy akcióképes szerkesztői bizottság fölllítása. A konferencia nagy általánosságban megelégedését fejezte ki a lap nivójáról.

A harmadik nap a konferencia résztvevői München városát tekintették meg.

és legtermészetesebb életközösség a család. Egy másik ilyen közösség a polgári közösség, nevezzük államnak. Az állam nem öncélú, hanem a perszonális célnak van alárendelve; feladata, hogy a közjó biztosításával az egyesek boldogulását lehetővé tegye.

3. A keresztények sajátos ereje a felebaráti szeretet gyakorlása. Nemcsak akkor kell azonban a szeretetet gyakorolnunk, ha felebarátunk bajban van, hanem pozitíve és preventíve is azon kell lennünk, hogy minden ember társadalmi jogaival élni tudjon és így emberhez méltó életre tegyen szert.

4. Minden embernek joga, hogy hazája legyen, azaz egy néphez, nemzethez vagy országhoz tartozzék. Ha saját hazájából kiszakad, akkor gyökértelen né válik, ami számtalan lelki bajnak forrása lehet. Ezért elvben mindenkinek kötelessége, hogy munkájával saját hazáját szolgálja. Amikor azonban egy ország már nem tud gondoskodni megfelelően a közjóért, vagy az embereket a legalapvetőbb szabadságuktól megfosztja, az embernek joga van a kivándorláshoz.

5. Az egyéni és kollektív tulajdonjog szintén a természet törvényének felel meg. Azonban van egy alapvető jog is a Föld javaihoz: minden embernek joga van a Föld terméséből élni.

6. A más országba való bevándorlás joga nem feltétlen jog, mert a felvevő ország elsősorban a saját lakosságáról kell gondoskodnia.

7. A felvevő országnak tiszteletben kell tartania a bevándorlók — főképpen a menekültek — magukkal hozott lelki, szellemi, kulturális örökségét, elsősorban nyelvét. Ezért az erőszakos beolvasztási eljárásokat kerülnie kell. Másrészt az emigrálóknak sem szabad a vendégország egységét veszélyeztetni, tehát nekik is kötelességük, hogy az új haza szokásait megbecsüljék, nyelvét megtanulják, munkafegyelméhez alkalmazkodjanak. Ez a jogos értelemben vett integrációnak a feladata.

8. A lelkipozíciósoknak mindezt szem előtt kell tartania. A pap ismerje az emigránsok nyelvét, mentalitását, járuljon hozzá kulturális örökségük ápolásához. Ugyanakkor legyen segítségükre, hogy az új hazában integrálódni tudjanak és kezdeti nehézségeiket legyőzhessék.

9. Az emigráció lelkészeinek jogi státusát a kongregáció rendelete részletesen meghatározza.

Az új pápához, II. János Pálhoz az emigránsok a legjobb reményeket fűzhetik. Egyrészt, lengyel lévén jól ismeri a vasfüggönyön túli helyzetet, másrészt ismeri az ún. jóléti országoknak előnyeit és hátrányait is. Eddig is már többször emelte fel a menekültek érdekében a szavát. Első enciklikájában pedig az egyetemes emberi jogok tiszteletben tartását követeli, s utazásai alkalmából mondott számtalan beszédeiben mindig az emberiségnek a kismizmizett és szenvedő rétegeit veszi védelembe. Lengyelországi utazása után a „Református Hírek” a következőt írta róla: „Ezen látogatáson a pápa világméretű vezetőnek bizonyult, aki nemesapán az egyház és a vallás szabadságáért, hanem az emberi jogok szabadságáért is bátran síkra szállt... Megnyilatkozásából tisztán kivehető volt, hogy lelki szemei előtt egy nagy egyetemes látás lebeg, egy esetleges pán-európai keresztény összefogás képe, amely szemben állhat Kelet és Nyugat szekuláris materializmusával” (Ref. Hírek, 5. év. 2. szám, 3).

MEGHALT ERDÉLY PÜSPÖKE

(Folytatás az első oldalról)

vébe, érnek a lelkekben a tőle hallott igazságok gyümölcsei, még sokáig fognak felújulni a találkozások emlékei, akiknek szerencsésük volt legalább egyszer kezefogni és kutató, vizsgáztató szembe nézni. — De nekünk elevenünkbe vág a fájdalmas érzés, hogy sok derék papja, neveltjei ellenére se látjuk azt, aki egészen a nyomába léphetne ugyanolyan bátor, bölcs és meleg emberi kilépéssel.

Emlékemben élnek gondolatai, amelyeket remek formába szabva boldog- emlékü Argay kolozsvári evangélikus püspök temetésén elmondott és vele mindenkit meglepett. Hogy az egész emberiség történetét elevenen kíséri a vágy kikerülni a halált. Ez bujkál nemcsak a vallások titkaiban, hanem minden korban, minden műveltségben és a kultúra minden fokán. Még mindmáig áll a kérdés és mindenkit megkínó, mert nincs aki megküzdene az írás rövid ítéletével: „Elvégeztetett, hogy minden embernek meg kell halnia!” Ha nyolcvan éven át küzd az életért, az tal is csak saját halálát sürgeti.

Hívó embernek csak az a vigasztalása, hogy az étellel együtt mások örökéletét vigyázta, s halálában sem vesztes, mert mindennél többet, az örök életet vette meg vele magának is.

Amikor halálát síratjuk, vigasztal a hit és remény, hogy nem veszítettük el egészen. Addig is, míg a liturgia szavai szerint Isten országában újból egybegyűlhetünk, a szentek egységében együtt vagyunk. Elvesztettünk egy földi vezetőt és atyát, hogy a mennyben közbenjárót nyerjünk, aki Isten előtt kedves imádságával támogat minket további munkánkban és küzdelmeinkben. Amen.

† Szunyogh Xavér Ferenc OSB

1894-1980

Október 14-én kaptuk a szomorú hírt, hogy Szunyogh atya is itthagyt bennünket. — Egyik legkedvesebb osztályfőnököm volt. A Kőszegi bencés gimnázium harmadik osztályában vett át minket 1923-ban. Ez a 190 cm-en fölül dalia — csak úgy feszült rajta a bencés reverenda és úszott utána a skapuláre ha kilépett — a csehek-megszállta Komáromból jött hozzánk. Körülötte az a legenda kergett, hogy a cseh börtönből szökött, télvíz idején átúszva a Dunát. Magával hozta a „Magyar Kátét”, amelyben kérdés és felelet formájában minden benne volt, amit Trianon után egy magyar diáknak tudnia kellett Nagymagyarországról.

Ferkó helyett „Fekő”-nak hívott, mert egy kis beszédhibája volt: raccsolt.

Egy-két hét múlva a III. osztályban, sőt a gimnáziumban, megváltozott minden. Cserkészjelölték lettünk, osztályfőnökséget szerkesztettünk, dalosversenyekre és színdarabokra készültünk, nagy útiterveket szőttünk. Mindezt Szunyogh tanár úr kezdeményezte, egy egészen új világot teremtve bennünk és körülöttünk... Egyszerre gyönyörűség lett kőszegi bencés diáknak lenni! Csakhamar valóságosá vált az álmok: országos dalosversenyekre utaztunk marhavagonokban, szalmán éjjelezve, de ezüst serleget nyertünk. Jött az első nagy cserkész tábor „Tihany Fokán” majd mozgótábor Felsőmagyarországon. Miskolc, Eger, Aggteleki Cseppkőbarlang, stb. Jobbára csak gyalog jártunk, mert akkor Magyarországon nem igen volt autóbusz. Volt olyan idő is, hogy a vacsora egy darab kenyér, egy alma és egy kockacukor volt. A Trianoni nyomorúságban ez is gyönyörűség számba ment.

Az első világháború utáni Szentévbén (1925-ben) jó Szunyogh atya hibetetlen nagy fába vágta a fejszét: megszervezte az első nagy magyarországi ifjúsági zarándoklatot Rómába, két részből álló óriási különvonattal Budapestről és Vas megyéből. Azon résztvettek gróf Mikes János püspökkel a szombathelyi kispapok, a kőszegi és szombathelyi cserkészek, Budapestről pedig az Angolkisasszonyok híres leányiskolája, az „Angolnák”, ahogy Böle Kornél atya, a zarándoklat „menedzser”, nevezte el őket, mi viszont hamarosan egy hasonló jellemző becenevet adtunk neki: „Bömböle Kornél atya”.

A zarándoklat középpontjába a jó Szunyogh atya a kőszegi Jurisics-cserkészeket állította. Gyönyörű selyemzászlót himeztetett, amit XI. Pius pápával áldatott meg, az özvegy Zita királynő pedig lett a zászlóanya. — Én is e boldogok között lehettem... Életem első felejthetetlen élménye lett ez az út. Amikor különvonatunk átrobogott a még szinte forró, véres Isonzói fronton és a Piave folyón, az egész vonat könnyes szemekkel énekelte a Himnuszt, a lányok babérkoszorút dobtak a folyóba, a cserkészkeürtös fújta a halott katonáknak a takarodót, mi pedig feszes vigyázásban néztünk szembe a tüskedrótos állásokkal, sziklakavernákkal és az olyan szelíd, csendes folyóval...

Velencében tündéri estét, tánccal rendezett az Albergo Grande d'Italia nagyhotelben Szunyogh atya, amelyen ott volt Velence főpolgármestere és egész aranyifjúsága. Az olasz leányokat vagy olaszul, vagy franciául kellett

felkérni a táncra. Erre is Szunyogh atya meg Tóth Pelbárt atya tanított minket.

Rómában XI. Pius pápa különkiballgatás keretében áldotta meg Szűzmáriás és Szent Imrész zászlónkat. Szunyogh atya ékes latin beszéddel köszönte meg, amire mi csak ámultunk, a Pápa pedig olaszul felelt, majd közénk jött, külön mindegyikünkkel kezét fogott és ezüst érmét adott.

Az olasz Cserkészközpontban az ifjúsági vezéreken kívül ott volt a kül-

SZUNYOGH XAVÉR FERENC:

Életem

Nyolcvanhat évet megértem,

De sok mindent is megéltam,

Többet kaptam, mint mit kértem,

ezért sokat el is értem.

Hogy is lehet még ez érdem,

azt magamtól meg sem értem.

Kegyelmedten mert reméltem,

gazdag azért lett az életem.

Addig élék, míg remélek,

remélek is, amíg élek.

Mit vettem, már megértek,

más aratja a kévéket.

Ezért egynek jár csak ének,

a kegyelmek Istenének.

Sokat írtam és beszéltem,

így szolgáltam követkeppen.

Igy lehettem segítségemre

kinek vágya öröm-béke.

Vittem őket kéz a kézbe

Atyánk úján föl az égbe.

Gyakran erőm nem kíméltem,

bizonyosság, hogy Érté életem.

Szenvedésben is lett részem,

legfőbb kincsem majd ez léselem.

Erőm fogytát most, hogy érzem,

volt néha úgy, hogy henyéletem.

Mégis bíztam és nem féltem,

Jézus annyit tett meg értém.

Hozzá mindig visszatértem,

hogya néha ros-zul léptem.

Megamnak itt mitsem kértem,

megadja majd ott a bérem.

Édesanyám, te légy vélem,

pártfogásod el'risérjen.

És ha céloom így elértem,

Istenem lesz osztályrészem.

ügyminiszter is... Szunyogh atya most olasz nyelven mondott beszédet, amin a kis talián cserkészek hangosan derültek. Parancsnokaik pissegettek rájuk, de hiába. A nagy fogadás után nagy traktamenta, amit csak a szemünk-szánk kívánt. Az óriási teremben nem is volt elég hely, a fényes parkettán és gyönyörű szőnyegeken ültünk, olasz cserkészekkel összevegyülve és örök barátságot kötöttünk.

Másnap a Via dell'Imperon az élen vonultunk egy nagy nemzeti felvonuláson. Elöl mi cserkészek árvalányhajasan, mellettünk, nem cserkészruhában, mint szokott, hanem lobogó bencés reverendájában menetelt Szunyogh atya, mögöttünk a sok száz szép szóke „Angolnák”, az ő oldalukon pedig bő fehér dominikánus kámszájában „masírozott Bömböle Kornél” atya.

Egy csapásra mi lettünk Róma kedvencei: a cserkészfiúk inkább a római hölgyeké, leányaink pedig a férfi nemzedéké. Az egész római sajtó ünneplé minket, fnéyképeink pedig ott díszelgetek a legjobb kirakatokban.

Mi cserkészek Rómában nem hotelben laktunk, hanem egy nagyon szép leánygimnázium lapos tetején táboroz-

tunk sátrak alatt, az olasz leánygimnazisták és a mi nagy gyönyörűségünkre. Míg ők feljöttek és édességgel, amit mamáik sütöttek, és virággal halmoztak el, addig mi viszonzásul a tízpercekben le-lerugtuk a nagy négyszögletű udvarba a labdáinkat, hogy csoportosan lemehecsünk érte.

Azt hiszem, ezenkívül láttunk mindent Rómában, amit látni érdemes. Az antik Róma csodálatos emlékei mellett, a keresztény Róma és művészet nagy alkotásait. Voltunk a katedrálisokban, a Colosseumban, a Szent Péter templom kupoláján. — A tavaszi olasz nap úgy megsütött, hogy mikor hazaértem a falumba, a nagyanyám azt mondta: „Fiam, Te olyan fekete lettél, mint egy Talián”.

*

Ezek egy kis diák és cserkész élményei szeretett tanárjával, osztályfőnökével és cserkészparancsnokával kapcsolatban, aki már nincs itt. — Később tudtam meg, hogy milyen nagy ember is volt az az én osztályfőnököm. Hogy a római első nagy zarándoklat megszervezéséért az olasz királytól megkapta a Croce di Benemerenzia érdemrendet, amit mindegyik évkönyv feltüntetett. És azt is csak később tudtam meg, hogy szárnysegédje és olasz tolmácsa ezen az úton egy fiatal magyar egyetemista volt, a későbbi nagy írónk, Németh László, aki élete végéig — bár nem is volt katolikus — mindig hálával és szeretettel emlékezett erre az útra és Szunyogh Xavér atyára!

Néhány évvel ezelőtt ülte meg jó Szunyogh atya gyémántmiséjét. Mikor megkérdezték tőle, mit tart életpályája legértékesebb működési területének, a feltűnő válasza az volt: „Én tulajdonképpen nem világi tárgyakat akartam tanítani, hanem a magyar ifjúságot mélyebb hitéletre szerettem volna nevelni, úgy, ahogyan azt Szent Néri Fülöp és Don Bosco János tették, akiknek szellemét gimnazista koromban a Regnum Marianum atyáitól, főként a két alapítótól, Majláth Gusztávától és Prohászka Ottokártól, meg a szalézianus atyáktól szerettem meg. Ezért is léptem Szent Benedek rendjébe, de amikor teológiát kértem, nem küldöttek teológiai egyetemre, mint társaim közül többeket, hanem Pannonhalmán kellett továbbtanulnom, mert azt mondták, hogy nincs bennem még elég Szent Benedek-i szellem.

Még mint Pannonhalmi növendék, elkészítettem az első nyomtatásban megjelent könyvem. A címe jelzi már, amit küldetésemnek sejtettem: „Béke és Öröm”. — Vessél még anekdotákkal és tréfákkal is örömet, hogy majd békét és boldogságot arathass. Benedek Szent Atyánk megismertetése, megszeretése és tiszteletének följújtása volt a céloom. Aztán kiadtam a Biblioteka Benedictina-sorozatot 15 kötetben. Először kiváló Szent Benedek-ismerőket fordítottam, csak azután mertem sa-

Megjelent Mindszenty bíboros magyar nyelvű életrajza Közi Horváth József tollából, zsebkönyvben. Megrendelhető az „Életünk” Szerkesztőségénél, Máriacellen Sümegh Lothár atyánál és az összes magyar lelkészknél. **Ára Európában DM 6.—, tengerentútra \$ 4.—.** Mindszenty hercegprímás halálának 5. évfordulóján a legjobb karácsonyi ajándék ez a könyv.

ját műveimet is kiadni, például: „Miért jöttél?” — „Világosság és Élet”. „Szárnyaló szívvel”. „Istent keressük?”. „Könnyes vértanúság”. „Az Én-től az Istenig”... Kiadásra várna még az utolsó: „Bátrabban, biztosabban, boldogabban Szent Benedek útján a Menny-be”.

Arra a kérdésre pedig, hogy művei közül, mit tart a legeredményesebbnek, azt válaszolta: „Elsősorban a két Regula-magyarizációt. Az egyik a rendtársak számára készült. Meg akarja mutatni a Regula eredeti értelmét. A második az „O b l á c i ó k” följújtását és szervezését segítette elő a világi hívek között. Ezekből az Oblációkból alakult ki Szent Benedek leányainak a rendje. Az első csoportok Kőszegen, Kecskeméten, Celldömölkön és Budapesten alakultak. — Kűhár Flórisal együtt készítettük el a „S z a b á l y o k a t”. Tiszaujfalun anyaházat is alapítottunk, ahová sokszor jártam lelkigyakorlatokat tartani és tanítani”.

Mikor megkérdezték őt, a magyar liturgikus mozgalom tulajdonképpen megalapítóját, hogy hogyan kezdte el ezt a mozgalmat, nagyon szerényen elhárította magától a kezdeményezés nimbuszát. — „Először külföldi nagy liturgikusok hatására írtam a szentmise való részvételről a Pannonhalmi Szent Gellért folyóiratban, mivel még növendék voltam, „Benedictinus” álneven. Nem várt visszhangot keltettek ezek az írások, úgy hogy ezt tekinthetjük a magyar liturgikus apostolság kezdetének. Mivel a liturgikus lelkiség akkor nálunk szinte „terra incognita” volt, ezért először le kellett fordítanom az ilyen tárgyú leghíresebb külföldi munkákat, az „Ecclesia orans” (az Imádkozó Egyház)-sorozatban. Legnagyobb példaképem és mesterem Parsch Pius volt Klosterneuburgban. Az ő hatására nyitottam meg Budán a „Liturgia”-boltot és kiadtuk Pars liturgikus írásainak hét kötetét. A Kelenvölgyi Szent Szabina kápolnát olyan népliturgikus központtá alakítottuk át, mint Klosterneuburgban Parsch Pius a Szent Gertrudis kápolnát. Itt húsz év alatt elsősorban liturgikus lelkisapok megszervezésével lehetünk elindítói a lelki megújulásnak a mélyebb vallásosságra törekvő magyar hívek számára”.

Arra a kérdésre pedig, hogy mi volt liturgikus írásai közül a legeredményesebb munkája, azt válaszolta: „Hogy a szentmise apostola lehettem. Vagy inkább, hogy szerettem volna lenni, azután hogy Bangha Bélát úgy emlegettük, mint a „Sajtó Apostolát”. Vagy kétezer beszédet mondtam, 3-5-8-napos lelkigyakorlatokon és szítottam a vágyat a magyar misekönyv után. Először saját költségemen adtam ki a vasárnapi miséket. Ebbe még belebuktam — külső okok miatt is. — De mikor a Szent István Társulat megbízott a teljes magyar misszálé kiadásával, ez teljes sikerrel hozott. Több kiadásban százezer példány fogyott el. Egy jó emberöltőn át ez volt minden kispap, szerzetesjelölt fő imakönyve. De a világiak körében is egyre jobban terjedt. Vailom most is, hogy ennek az egy könyvnek nagyobb szerepe volt az igazi katolikus szellem gyarapodásában, mint a katolikus sajtóvállalat minden lapjának együttvéve.

Talán idevehetem, hogy a gimnáziumi tanárság mellett közel húsz éven át liturgia tanára voltam a Ward Kollégiumnak, hitoktatókat képző főiskolának.” (Folytatás a 4. oldalon)

A római magyar kápolna felavatása

— Római tudósítónktól —

II. János Pál pápa október 8-án felszentelte a római Szent Péter bazilika altemplomában elhelyezett magyar kápolnát. A pápa azzal, hogy személyesen végezte a szertartást, ismételten hangsúlyozni kívánta, hogy mennyire fontosnak tartja a magyar egyház helyzetének megjavítását, a magyar hívek és a hierarchia bátorítását.

A római magyar kápolna lényegében emigráns kezdeményezés. Gondolatát Msgr. Ádám György európai főlelkész, a külföldi magyar hívek apostoli főmegbízottja vetette fel jó tíz évvel ezelőtt. Az óriási anyagi erőfeszítést igénylő terv éveken át érlelődött. A magyar emigrációnak, sajnos, nem volt püspöke, márpedig ilyen vállalkozás vatikáni elfogadtatásához erre lett volna szükség. Ádám György ekkor László István kismartoni püspököt kérte fel a kápolna gondolatának képviselőjére. László püspök időközben a magyar püspöki karhoz fordult, így került az ügy a hetvenes évek végén Lékai László elé. VI. Pál pápa 1977-ben jelölt ki helyet a kápolnának, a pápai sírok közelében, a bazilika kriptájában.

A kisméretű kápolna művészi kivitelezése nagyjából megüti a mértéket, összehatásában nem kedvezőtlen. 16 méter hosszú, négy és fél méter széles, négy méter magas. Építészeti tervező Gerő László professzor. A főfalat arany háttér képezi a kereszténység felvétele előtti motívumokkal, a csodaszarvassal

és az életfával. Az aranylő háttér előtt, függő helyzetben egy bronz Madonna a Gyermekkel. Vele szemben, baloldalt Szent István király szobra, amint a Szentkoronát felajánlja a Szent Szűznek. A szobor alkotója Varga Imre. Az oldalfalakat nyolc dombormű borítja, régi magyar szentek életéből vett jelenetekkel; Szent Adalbert és Szent Gellért, Árpádházi Szent Erzsébet, Boldog Margit. Vagy például a sikerült Boldog Gizella, Szent István hitvese, az általa himzett koronázási paláttal, amely, a művész szerint, jelképezi az új államforma, a királyság felvételét; a háttérben csuklyás alakok vonulnak egy boltíves folyosó bejáratán, ez szimbolizálja a magyarság bevonulását a keresztény világba. Kimagasló szobrászati alkotás Csíkszentmihályi Róbert „Boldog Erzsébet Szűz” reliefje. Egyszerűségében felemelő kompozíció. A kápolnának a Madonnával szemközi zárfallát Tóth Imre négymezős bronzreliefje díszíti, a kápolna történetével.

II. János Pál kerek egy órán át végezte a felszentelést. Lékai bíboros olasz nyelven köszöntötte, majd magyarul szólt a kápolna értelméről: célja, hogy hirdesse és elmélyítse a Magyarok Nagyasszonya iránti tiszteletet s a magyaroknak azt a vágyát, hogy közel legyenek az Egyház központjához.

II. János Pál pápa magyar köszöntéssel kezdte szentbeszédét: „Dicséretes a Jézus Krisztus”. Majd arról beszélt, hogy a magyar nemzet európai léte első pillanatában összefonódott a keresztény egyházzal. A pápa egész beszédét átítatta a keresztény magyar múlt emlékezetére és ennek jelentőségére. A magyar nép megtért a kereszténység hitére s ezzel kezdődött európai kultúrája. A domborműveken ábrázolt magyar szentek arra emlékeztetnek, hogy aki heroikus módon ragaszkodik Krisztushoz, az Krisztushoz hasonló ember lesz. Ezek azok az emberek, a heroikus személyiségek, akik teljes odaadással szolgálják az igazságot, a békét, és a szabadságot.

Figyelemreméltó, hogy II. János Pál, a magyarországi Állami Egyházügyi Hivatal elnöke, Miklós Imre államtitkár jelenlétében úgy beszélt a békéről, hogy összefonta ezzel a két szóval: igazság és szabadság. Nem lehetett félreérteni.

A Szentatya azzal folytatta: Magyarország népe évszázadokon át áhitattal csüngött Magyarország Nagyasszonyán, megpróbáltatásaiban mindig hozzá imádkozott. Ez szakadatlanul, töretlenül tartott a második világháborúig. „Magyarországon mindaddig sohasem szakadt meg az imádkozás” — mondta a pápa, s itt jött utalás a második világháború után kialakult és a mai helyzetre. Mert leszögezte: a magyarság ma sem akar leszorulni a keresztény világ perifériájára, s ő, a pápa sem akarja ezt. Szent Péter utódja azt akarja, hogy Magyarország visszakérüljön a keresztény világ központjába, a magyarság ismét a kereszténység része legyen. — Így folytatta: az európai kultúra egyik legfőbb eleme a mély emberség, az örök humanitás. A magyar szentek tántoríthatatlan hitvallása ma is időszzerű, az ő útjukon kell tovább haladni, hogy folytathassuk a békés, szolidaris, valóban emberséges Európa építését. Ez a kápolna legyen az ihlet

forrása a keresztények és más jóakarató emberek számára, akik eredményesen akarják szolgálni a békét és Európa egyesítését. Befejezésül a pápa különleges áldását adta az egész magyar népnek, minden magyar családra: „Azt kívánom a magyar nép minden fiának, hogy hűségesen őrizze meg a múlt minden lelki gazdagságát, sőt, növelje az értékes vallási örökséget, és a haza nagylelkű szeretetét. Buzgón imádkozom, hogy a magyarok bizakodó meggyőződése sohase csatlakozzék a Magyarok Nagyasszonya anyai oltalmában. Esedezem az Ő, és összes szentjeitek közbenjárásáért, családjaitokért és egész Magyarországot. Kérem reátok az isteni áldás bőségét.”

A római kápolnaavatás ünnepe megint egyszer fájdalmasan emlékeztetett bennünket arra, milyen sanyarú a sorsa az egyháznak és a vallásnak a kommunista Magyarországon. Gúzsba kötötték az egyházat, a hierarchia autonómiáját megszüntették, a hittantantást leszorították 5%-ra s ezen a szinten akarják befagyasztani, a papi utánpótlást gátolják s ezzel az egyház jövőjét csírájában megfojtják, a katolikus iskolákban végzetek egyetemi felvételt nehezítik vagy nem is engedélyezik s bizonyos hivatások, például tanárok számára tilos a nyílt, hitvalló kereszténység. Jól példázta ezt Miklós Imre, a kommunista állam egyházi kommissáriusa márnapi római sajtókonferenciája. Általánosságokon kívül, hogy a viszony normális és a Vatikán keleti politikája nem változott, semmi konkrét ígéretet sem tett az egyház helyzetének javítására, csak azt hangsúlyozta, hogy a múlthoz viszonyítva máris változott a helyzet és változás a jövőben sincs kizárva. Egy újságíró konkrét kérdésére, hogy lehet-e a mostani 250 szerzetesnél több is Magyarországon, azt mondta, semmi sem lehetetlen, a kérdés csak az, van-e rá szükség?

Rebus sic stantibus — igazolást nyert a külföldi magyarság és magyar papság demonstrációja. A külföldi magyar hívek és a papság túlnyomó része tüntetőleg távolmaradt. Nem azért, mert nem aggódik a magyarországi egyház sorsáért, hanem azért, hogy e távolmaradással ország-világ előtt hangsúlyozza: Magyarország és a magyar egyház nem szabad. Hogy mennyire nem az, bizonyította ez alkalommal is, hogy a kápolnaavatásra szervezett hazai zárandoklatot szigorú keretek közé szorították és teljes ellenőrzés alatt tartották. Ha például egy horvát vagy lengyel kápolnát avattak volna az Örök Városban legkevesebb tízezer horvát vagy lengyel zárandok jött volna Rómába. Magyarországról jól kiválogatva mindössze 320 ember érkezett a zárandokvonattal, ehhez járult kb. 80 pap és 20-21 püspök és segédpüspök. Összesen 440 személy jöhetett el a szentelésre, abszolút ellenőrizhető mennyiség, a magyarság egészéhez viszonyítva pedig elenyésző szám.

A külföldi magyarság, a hazai vallás szabadság érdekében folytatott küzdelem jegyében, jövőre, 1981-re tervez nagy római zárandoklatot és készít elő találkozást a Szentatyával. Ennek megfelelően a nagyvilágból ezúttal most nem volt római magyar zárandoklat. Csak akik amúgyis Rómában jártak,

vagy egyébként is Európába vezetett útjuk, voltak láthatók a Szent Péter téren. Egy délamerikai kisebb magyar csoport vezetője elmondotta például: ők őszi európai imakörútra jöttek, először Fatimában borultak le az emigráció által épített magyar kápolna követére, aztán Lourdesban imádkoztak, onnan jöttek ide Rómába, hogy lássák a Szentatyát, s útjukat megkoronázzák azzal, hogy Máriacellbe zárandokolnak s Mindszenty sírjánál imádkoznak Magyarországot.

Október 8-i szentbeszédével II. János Pál, alig két éves pápasága idején immár negyedszer szólt a magyarsághoz. Ezzel is mutatni akarta, mennyire szívén viseli a magyar egyház sorsát, mely távolról sem kielégítő. Rómában most, mint pápasága után pár hónappal is, vagy ez évi húsvéti levelében és a szeptemberi Szent Gellért jubileum alkalmával küldött üzenetében is hűségre buzdította a magyarságot: hűség a magyar múlthoz, a keresztény századokhoz, hűség Szent Péter utódjához, Rómához, hűség a nagyobb hazához, Európához.

A PÁPA NÉMETORSZÁGI LÁTOGATÁSÁNAK VÉGLEGES PROGRAMJA

Német „alapossággal” készül föl Németország erre az öt megtisztelő látogatásra. Persze, ehhez az is hozzátartozik, hogy kritizálnak, „jó tanácsokat” adnak a Pápanak, hogy inkább a szegényekhez menne, mint a gazdag, bekápcelt németekhez. Megismétlődik Iszkarióti Judás mondanása Bethániában: „Minek ez a pazarlás? Jobb lett volna, ha a pénzt a szegények között osztják fel”. De ezek a kiesínyes és az ügyhöz teljesen méltatlan hangok nem zavarják sem a Pápát, sem a német püspököket.

A látogatás november 15-től 19-ig tart. A Köln-i Dómban a Pápa a tudósokhoz és diákokhoz szól elsősorban. A Butzweiler Hof-ban a családokhoz beszél, rövid Bonn-i tartózkodása alatt az Államelnök fogadja, aki már a Köln-Bonn-i repülőtéren üdvözli hivatalosan. Bonnban Németország vezető politikusaival is találkozik.

Osnabrückben nem a többi keresztény egyház képviselőivel találkozik, ahogy eredetileg tervezték, — ez Mainzban történik meg — hanem a zsidóság képviselőivel a Diözesan-Museumban. Osnabrückben a Pápa a diaszpóra kérdését is fölveti az ünnepi szentmisével kapcsolatban.

Mainzban a szentmisét a Pápa a munkásokkal együtt ünnepli; ezzel kapcsolatban munkásproblémákról is szól.

Ugyancsak Mainzban a Dóm-téren akar a Pápa találkozni lengyel földijeivel és egyéb külföldi csoporttal.

A Fuldai látogatás a német püspöki karnak, papoknak és seminaristáknak, valamint egyházi szolgálatban álló laikusoknak és a katolikus egyesületeknek szól. Itt találkozik a német katolikusok központi bizottságával is.

Fuldából II. János Pál pápa Altöttingbe megy, ahová a Mária-kegyhely szentélyébe főleg a rendek és egyéb egyházi közösségek hivatalosak.

Münchenben november 19-én, a találkozás középpontjában az ifjúság, a művészek és publicisták állnak. — A záróaktus és egyben az idősebb generációval való találkozás a Liebfrauentómban, München és Bajorország főszékesegyházában lesz.

ERZSÉBET ANGOL KIRÁLYNŐ A PÁPÁNÁL

Erzsébet angol királynő férjével, Philipp herceggel, Olaszországi hivatalos látogatásával kapcsolatban meglátogatta II. János Pál pápát is. Az angol királynő a magánkihallgatáson kijelentette, hogy ha 1982-ben az ő országát meglátogatja a Pápa, a legnagyobb szívéllyességgel fogadja majd Anglia őt. A magánkihallgatáson férje, Philipp herceg, is résztvev.

SZUNYOGH XAVÉR FERENC

(Folytatás a 3. oldalról)

Szunyogh atya, a liturgikus mozgalom apostola, hogyan jutott el a Szentírásához? „Engem a liturgia vezetett a bibliához. — Itt meg kell jegyezni, hogy hosszúra nyúló életem, iskolai évek utáni pályámat, két részre kell osztani: az első harminc év az Actio Christiana jegyében állt, mert a tanítás mellett megjelent kb. 100 önálló könyvem vagy füzetem. Az ország 400 helyén pedig majdnem 12.000 beszédet mondtam missziók és lelki gyakorlatok keretében. — Pályám második fele, Istennek elgyen hála, a Passio Christiana (a keresztény szenvedés) jegyében állott. Egymásután tiltanak el, 48-ban a tanítástól, 50-ben minden papi alkalmazástól; utána nem vettek vissza a rendi állományba és így coenobitából (közösségben élő) eremita (remete) lettem. Ötvenöt mint sekrestyés a Szabinában éltem, 61—63-ig zárt lelki gyakorlatokat tartottam Márianosztrán. — Végül, mint eltartott élek most Pannonhalmán.”

Ehhez az „önvallomáshoz” még csak ennyit: Ez a nagy magyar papi egyéniség, aki soha nem politizált, csak a hitet és az ebből származó békét és örömet hirdette, mindig szálka volt és maradt a Rendszer szemében. Minden megmozdulását figyelték, semmi írásban az ő neve alatt meg nem jelenhetett azóta Magyarországon. Még a II. Vatikáni Zsinat liturgikus konstitúcióját is, amit ő fordított le magyarra, név nélkül adták ki. A magyar püspöki kartól is csak hitegetést kapott, de érte nem mertek tenni érdemben semmit.

A Pannonhalmi némaságra ítélt remeté most feloldotta a halál. Non tanget illum tormentum malitiae = már nem érheti őt többé a gonoszság semmiféle kínzása! **HARANGOZÓ FERENC**

Milyen legyen a vasárnap?

A svájci püspökök körlevele az államszövetségi imanap alkalmából, 1980

Eletünket a munka és a pihenés közötti váltakozás jellemzi. Hálásan vesszük ha a munkaidő megrövidül és a hétvégi szünet meghosszabbodik. Ez azonban sok embernek problémát is okoz.

Egyesek nem tudják, a meghosszabbított szünettel mit kezdjenek. A hét végén többen szenvednek magányosságuk miatt mint a munkanapokon. Mások nem becsülik a munkát. Inkább csak azért dolgoznak, hogy lehetőleg egy költséges vikendet engedhessenek meg maguknak.

Egyre több keresztény számára maga a vasárnapi istentisztelet is problémává válik. Emberek, akik különböző korosztályokhoz tartoznak, elsősorban a fiatalok úgy érzik, hogy a templomlátogatás semmit sem nyújthat nekik. Az istentiszteletet nem igénylik, s különben is inkább csak fogyasztási kínálatként vagy kellemetlen kötelesség teljesítésként fogják fel.

Sok szülőnek a vasárnapi istentisztelet gyermekkoruk óta sokat jelent. Fáj nekik, hogy fiaik és leányaik az istentiszteleten vagy egyáltalán nem, vagy ritkán vesznek részt. Lelkük mélyén nyugtalanok, mert úgy találják, hogy manapság nem sürgetik kellő világgossággal és kellő nyomatékkal a vasárnapi istentisztelet látogatásának a kötelezettségét.

Mások viszont azon a véleményen vannak, hogy az Egyháznak a vasárnapi istentiszteletet illetően több szabadságot kellene engednie. Végül sokan a vasárnapi istentiszteletre vonatkozóan egészen közömbösek.

Ezek a tények számunkra nagy gondot jelentenek. Ezért most közösen szeretnénk utánajárni a vasárnapi istentisztelet értelmének és kialakulásának.

A vasárnap legyen a csend és az eszmélődés napja

Az emberek jobban mint azelőtt érzik, hogy a hét fáradtsága után pihenésre és üdülésre van szükségük. A teljesítményre célzó társadalom magas követelményei az egyes embert könnyörtelenül igénybe veszik. Ez a rendszeres

HARSÁNYI LAJOS (1883—1959):

Szent Donát

(A költő hagyatékából)

A dombokon a szőlő zöldarany már.
Oly kék a kő, akár a szilva hamva.
Az őszi égről csillag hull rohanva.
Szüretre készülődik gazda, kalmár.

Csikordul jókorát a pince zárja.
Nagy zűrzavarban áll az udvar-szintér.
Hordót gurít, puttonyt javít a pintér
s a régi dongát új abroncsba zárja.

S hadak sorjazzák már az ősi dombot.
Ha tán a gazda nyár szakán borongott,
most dalra kel, mert színig telt a kádja.

A must pezseg; oly édes mint a színméz.
Az őszi tájon Szent Donát* tekint szét
s a jó gazdát és új borát megáldja.

* A szőlőművelés patrónusa, Sz. Orbán mellett a régiek Sz. Donát közbenjárásáért imádkoztak a jó termés érdekében. Gróf Károlyi Sándor kuruc generális önéletírásában is ez áll: „Az sz. Donát tisztességére újonnan erigált (emelt) kapellában szőlőinduláskor... és szüreti alkalmatossággal hála adassék az elvitt beneficiumokért” (jótéteményekért, jó termésért).

pihenést és a kikapcsolódást életfontosságúvá teszi. Sokféle kínálat van, amely az üdülést lehetővé akarja tenni. Számos ember és egész szakmai csoportok erejüket és munkájukat latba vetik, hogy másoknak ilyen lehetőségeket nyújtsanak. Ezért a sokszor fáradtságos és nehéz szolgálatukért őszinte hálánkat érdemlik meg.

A kikapcsolódás és pihenés azonban nem áll egyszerű semmittevésben. Kell, hogy az ember a pihenésben önmagára találjon. Ezért Isten már az őszövettségben is meghatározta, hogy minden ember hat munkanap után egy napot saját magának tartson fenn. Ilyenformán azokat a képességeit is kifejleszteti, amelyek a mindennapi életben és bivatásteljesítésben háttérbe szorulnak: muzsikában és énekben, a természet él-

vezetében, művészi alkotásban, játékban és sportban. Mindez gazdagabbá és szebbé teszi életünket. Viszont nem szabad figyelmen kívül hagyni azt a ténytet, hogy épp a szabad-idő-kínálat túlbősége a csendet és az eszmélődést veszélyezteti, sőt egészen is lehetetlenné teszi.

Ezért kell, hogy mindenki őszintén azt a kérdést tegye fel önmagának, hogy az a mód, ahogy a vasárnapot alakítja, megfelel-e a szükséges benső felüdülésnek. Mindig újabb szórakozás hajszolása, a társasági összejövetelek hangos lefolyása a csendnek és önmagunk megtalálásának nem kedvez. Nekünk keresztényeknek mindent meg kell tennünk, hogy a vasárnap számunkra és mások számára megint a nyugalom napjává váljék. Ehhez mindegyikünk hozzájárulhat.

(Befejezése a köv. számban)

A német eredetiből fordította

P. Mehrle Tamás

Ki volt Bálint Sándor?

„Tudom Pistám, ha én möghalok, möghalt az utolsó szögédi embör!” — mondogatta gyakorta barátjának és támogatójának, Hamvas Istvánnak, Szeged-Alsóváros plébánosának.

1904 augusztus 1-én született a magyar katolikus néplélek eme legnagyobb ismerője. Szinte jelkép, hogy a nap az ízesen megfogalmazott „Vasas Szent Péter” napjára esett és Szegednek van Vasas Szent Péter utcája. Jelkép az is, hogy az Alsóvárosi Havi Boldogasszony-templomában keresztelték augusztus 5-én, Havi Boldogasszony napján.

Édesapja alsóvárosi parasztember volt, de ő nem ismerte, mert nyolc hónapos volt amikor elvesztette. Édesanyja Kónya Anna nevelte, aki igen híres paprikakofa (kufa) volt Szegeden: Szaka Panna néven ismerte és ismeri nevét ma is mindenki. Bálint Sándor professzor mindig megható szeretettel és büszkeséggel emlékezett rá. Hadd példázza ezt egy kis történet, amelynek kapcsán Bálint Sándor igen megtisztelve érezte magát. Már tanszékvezető tanár volt a Szegedi Bölcsészkaron, amikor a Budapesti Tudományos Akadémiáról kereste két professzor. A portán érdeklődtek, hogy hol találják Bálint Sándor professzor urat. A portás erősítette, hogy ilyet nem ismer. Ekkor az egyiknek eszébe jutott valami és csak annyit mondott: „Hát a Szaka Panna fiát keressük”. Ja, a Szaka Panna fiát? Hát őt megtalálják a második emeleten, — volt rá a válasz.

A huszas években Sík Sándor köré csoportosult Szegeden egy fiatalokból álló értelmiségi kör (Szegedi Fiatalok), akiknek célja volt a magyar népi kultúra kiaknázása s ugyanezzel magasabb műveltségi fokra emelni a magyar népet. Ennek a gárdának voltak tagjai többek közt Ortutay Gyula, Radnóti Miklós, Erdei Ferenc és Bálint Sándor. Amikor Ortutay mint fiatal egyetemista jelentkezett Sík Sándornál, ő azt mondta neki: „Szeged-Alsóvárosban a Pálfi-u. 30 szám alatt lakik egy fiatal tanár, Bálint Sándor a neve. Őt keresse fel s ő fogja magát bevezetni a magyar néprajzkutatás rejtelmeibe.”

Bálint Sándor mint fiatal tanár kezdte járni a szegedi tanyavilágot, akkor még ceruzával és jegyzetfüzettel. Fáradhatatlanul gyűjtötte a nép vallásos szokásait. Ennek nyomán állt össze az a hatalmas életmű, amelyet bibliográfiája mutat. Székérrel vagy gyalog róttá egész életében a szegedi homokot, s

gyakran fáradtan, elcsigázva kopogtatt be egy-egy tanyára. Ő mondogatta mindig, hogy nem volt sohasem „aszfalttudós”, aki nem lép le az aszfaltról és a nép lelkületét az íróasztalnál próbálja megismerni.

Műveiből csak néhányat soroljunk itt fel. A hetvenes évekből valók a „Szegedi híres szólásmondások”, a „Szeged reneszánsz műveltsége”, a „Karácsony, Húsvét, Pünkösöd” (1973) és az „Ünnepi Kalendárium” (1977).

Néhány évvel ezelőtt a Magyar Tudományos Akadémia kiadásában jelent meg a „Tombác János meséi.” Talán az utolsó magyar eredeti mesemondót fedezte fel az egyik zsombói tanyán a hatvanas évek elején.

Legutolsó munkája „A Szögédi Nemzet” három kötete. Előkészületben volt a Szeged-alsóvárosi templom életrajza is. Hogy elkészült-e, nem tudom.

Ki volt Bálint Sándor mint ember?

Végtelenül tartalmatlan kifejezés volna ha azt mondanánk, hogy kimeríti a teljes emberi humánomot. Helyesebb megfogalmazás, hogy megtestesítette a keresztény ember típusát. A teológiában tudatosan, tudományosan és mélyen elmerült ember volt, akit élenként átítatott az anyatejjel magábaszívott Szeged-alsóvárosi nép ősi keresztény népi kultúrája.

A háború után a Barankovics pártnak volt tagja, országgyűlési képviselő. Erdei Ferenc meghívta őt az ideiglenes debreceni kormányba, de a meghívást nem fogadta el.

1964-ben a rendőrség eljárást indított ellene nevetséges indokkal, s a bíróság fél év felfüggesztett börtönbüntetésre ítélte. Ez a kirakatper csak azért volt, hogy az egyetemről nyugdíjazhassák. Őt ez nem nagyon keserítette el, rájött arra, hogy így sokkal több ideje lesz dolgozni, bár sokszor filléres anyagi gondokkal küszködött. Rengeteg összegyűjtött anyaga volt még.

Gyakran ismételte: „Szívesen kiállnék az utcasarokra egy kalappal koldulni. Megkérném az embereket, hogy dobják bele azokat az órákat, percekét, amelyeket elfecsérelnek, mert én fel tudnám használni!”

76 év adatott meg neki. A modern idő ölte meg, májusban az öröklé gyalogló embert a technika vívmánya közlekedési balesetben terítette le.

Dr. Mertz Tibor
VS — Schwenningen

Mind hősök ők!

Kis község a Duna mellett. Őszre járt az idő, pár héttel volt Mindenszentek előtt. A kis temetőben öreg, fejekendős nénikék gyomlálgatták már a sírokat. Halottaknapjára készülődtek. A temetőben egy öreg nénike jön felém, Maris néni. Férje és két fia esett el a második világháborúban. Valamennyien a Don-kanyarban. Ő a temetői nagy keresztnél, a „mindenki keresztjénél” ültet virágot s gyűjt majd gyertyát szeretteinek, akik a messzi idegenben aluszszák örök álmukat. Valahol, jeltelen sírban.

Maris néni — ahogy beszélgetni kezdünk — csak árad a szó:

— Tudja — mondja — úgy szeretném, ha legalább a községi hősi emlékművön felvésnék a nevüket a többi hőskatoná neve alá.

Megesett a szívem Maris néni. Igazat adtam neki, mert ez igazán kijár minden országban azoknak, akik életüket adták a hazáért.

— Szóltam is a Miskának — folytatta Maris néni —, a kőfaragónak, tegye meg a kedvemért és vesse fel a három nevet...

Pár nap múlva ott ragyogott a három név: Takács János őrmester, Takács István tizedes, Takács Péter szakaszvezető, akik 1942 telén estek el a haza védelmében.

*

A falu készülődött Halottaknapjára. Virágba borultak a sírok, és szerető kezek „megápolták az elhunytakat”, — ahogy ezt errefelé mondják. Előtte való este későn kopogtatnak nálam. Maris néni toppan be kísért szemekkel:

— Látja, de megjártam!

— Hogyan, mivel Maris néni? — kérdezem.

— Hát a hősi emlékművel...

— Mi történt?

— Tudja, ma reggel jön a tanácsítókár s mondja, hogy hivatnak a Tanácsbázára. Nem tudtam miért, ő se, legalábbis azt mondta. Aztán vettem a kendőmet és elmentem. Egyenesen be a tanácselnökhöz, mert hogy a nagyobbik fiam osztálytársa volt valaha. Az meg megcsóválta a fejét és kezdte mondani: Maris néni, baj van magával. — Miért fiam? — Hát csak azért, mert a hősi emlékműre engedély nélkül felvésette a férje meg a fiai nevét. Tudja, ezt nem szabad. — Miért? — kérdezem. — Hát azért, mert tilos. — Miért tilos? — Azt mondja: a fasiszták neveit nem szabad felvélni. Azok nem hősök hanem árulók! — Már mint hogy az enyém árulók! Mióta? — Mindenki az, aki a második világháborúban a németekkel harcolt... Hát ezt mondták nekem. Mire aztán kimentem és felétem a templomhoz, a neveket már cementtel bevakolták és szürkére lemáztolták. Még a helyük is eltűnt... Látja, — mondja Maris néni — ilyen csúf a világ. Ilyen gonoszak az emberek. Pedig hősök ők, én mondom, igazi hősök!

Azzal szomorúan kifordult az ajtón és elindult a plébánia felé, mert hát misét mondatni még lehet értük, mondta, és az talán többet is ér.

Én meg néztem csak Maris néni után és szorongó, rossz érzés szorította össze a szívem. Mert hogy itthon a halottakat is üldözik már! Azokat, akik a SAS-behívóra elindultak hazát meg otthont védeni, mert őket így nevelték még Issten- és hazaszeretetre.

Legyen tisztelet a hősöknek. A névtelen hősöknek is! Köhley György

HAZAI FIGYELŐ

Papi szenátus, 1980

A Váci Egyházmegyei Papi Szenátus szeptember második felében tartotta évi plenáris ülését, amelyen a szenátusi bizottságok elnökei beszámoltak munkájukról és a küldöttek megvitatták a felmerült problémákat. Bánk József érsek-püspök sürgette, hogy a Zsinat szellemében, élő közösségekké kell tenni a hívők egyházközségi képviselőtestületeit. „Manapság sok szó esik az ún. bázisközösségekről. Nem kézenfekvő-e, hogy az egyházközségi képviselőtestületek legyenek az egyházközség elsőszámú kisközösségei?” — tette fel a kérdést a váci püspök. A Liturgikus Bizottság munkájáról Nagy Elek c. prépost számolt be. Javasolta, hogy a temetési szertartásokon kívül, ne legyen gyászmise formája a halottakért mondott szentmisének, mert különben elszikkad az egyházi év ünnepeinek, liturgikus szakaszainak jellege. Nagy Elek szerint régen egyfajta halálkultusz jellemezte a hétköznapi templomi szolgáltatásokat és ennek a maradványa ma is megtalálható néhány helyen. A Katechetikai Bizottság munkáját Lengyel Antal c. apát ismertette a papi szenátus ülésén. Javasolta, hogy a hitoktatók továbbképzésére fórumot kell létesíteni és részletes felmérések alapján értékelte a hitoktatás minőségi és mennyiségi színvonalát. Vajon mi az oka annak, hogy az Új Ember beszámolója egy szóval sem utal ennek a rendkívül fontos kérdésnek a részleteire?

Kezesség-beszélgetés az egyházi sajtó képviselőivel

A Kritika című folyóirat szerkesztősége párbeszédre hívta az egyházi sajtó vezetőit, hogy megvitassák: milyen szerepük van az egyházi lapoknak a kultúra ápolásában. A terjedelmes anyagból csak egy rövid részletet közölhetünk. Magyar Ferenc, az Új Ember szerkesztője, többek között így nyilatkozott lapja feladatáról: „Elindulásától kezdve a lapnak nagyon kényes, sokat kritizált és máig is vitatott szerepe volt. Nem akart hitbuzgalmi lap lenni. Mi a lapot már azzal indítottuk, hogy a bekövetkezett történelmi, társadalmi, politikai változások bizonyos konzekvenciákat tartalmaznak a katolikus egyház irányában. Ismerve tehát a katolikus egyház életében azokat a közműveket, ahogyan az első időkben a katolikus egyház hierarchiája és annak — mondjuk, megnevezhető vezetője — Mindszenty bíboros hozzáállt ehhez a történelmi, társadalmi változáshoz és a kialakuló új rendhez, azt tartottuk legfőbb feladatunknak, hogy a katolikus közösséggel megértessük: azok a változások, amelyek a második világháború után bekövetkeztek, nem ideiglenesek, hanem végleges változások...” — Ha ez valóban az Új Ember feladata volt, akkor mi szükség volt a Szabad Népre?

Csoóri Sándor a „beteg lelkiütemű” országról

Az Élet és Irodalom hasábjain megíró írás jelent meg Csoóri Sándor tollából a társadalmi közérzetről. Érdekes néhány részletet idézni a cikkből: „Becsület? Mintha gyermeklancfű bolyhát fújta volna világgá a szél. Volt, nincs, ne is keressük. Üres a szem, a lélek, s a társadalom tonnás kérdéseiről papagá-

jok beszélnek...” Majd a pesszimista írások konzekvenciáit összegezve megállapítja Csoóri: „A hetvenes évek Magyarország — a derűsebb ellenpontok: életszínvonal és szabadabb mozgás ellenére is — beteg lelkiütemű ország. Kallódók, meghasonlottak, önpusztítók szédelegnek a társadalom minden rétegében. Becsapottak, igazságnak fölesküdtök alkoholisták, a szocializmus kikoszorózott vőfélyei, koravén bölcsek, legyintők, egykedvű állampolgárok, akik az ország albérlőinek érzik magukat.” Az író kifogásolja, hogy a mai kormányzatnak gazdasági céljai vannak. „Azt hiszi, hogy a gazdasági eredmények majd maguktól értetődően átváltoznak nemzeti értékké. Nem változnak át!” Csoóri azt ajánlja a „saját keserű levében forgó irodalomnak”, hogy túl a sírányozáson, tanuljon meg „föllázadni a cselekvés jogáért küzdő élet nevében.”

A táncház népszerűbb a diszkónál

Az idej dunajvárosi tánczene-fesztivál mintha egy korszak végét jelezte volna. A közönség soraiból eltűntek a bórzekések, a kimázolt arcok, a fülbe szúrt biztosítótűk. Csak párszáz kopaszodó rocker-fiú, elhízott rocker-lány és pocakot eresztő csöves lelkesedett a „történelem előtti korszak” zenéjéért. Minden jel arra utal, hogy a diszkókultúra leáldozóban van, és a helyét fokozatosan elfoglalja a magyar népzene. A fiatalság igényes rétege ma már nem diszkóban, hanem táncházban szórakozik, felelevenítve a magyar nép ősi dallamait. Timár Sándor, az Állami Balettintézet népitánc tagozatának vezetője szerint: „A múlt kutatása, a népi tánc tanulása egyfajta ellensúly, gépesített életünkben természetes emberi kapcsolatokra vágyunk és ezt sokan éppen a táncházakban találják meg. A régmúlt korokból felmerülő emlékek közvetítenek valamit, és ez a valami — nevezük akár egyetemes emberi értéknek, akár nemzeti öntudatra ébredésnek — mindenképpen élő igényeket elégít ki.”

Állandó törzsközönsége van a „Téka”, a „Téka” és a „Kalamajka” együttesnek, jó nevet szerzett magának az újpesti Jánosi zenekar, a miskolci Avas együttes, valamint a jászberényi és a szegedi táncház zenekara. A legkiválóbb azonban a Sebők együttese, amely külföldön is kirobbanó sikert aratott.

A fő probléma, hogy Magyarországon nincs gazdája a népzene-nek, nem oktatják, az érdeklődők saját erejükből képezik magukat. Már évek óta lelkes egyetemisták járják az országot, vallatják az öreg parasztokat, magnófelvételeket készítenek és régi hangszereket vásárolnak. A fiatalok saját pénzüket fordítják a népzene kutatására, mert erre a célra nincs állami támogatás. A táncházak népszerűségét látva, most tovább szűkítik a népi kultúrának otthon adó ifjúsági házak anyagi kereteit. A hanglemezzár csak a komersz igényeket kielégítő magyar nótá lemezeket propagálja. Sebők lemezét pillanatok alatt elkopodták, mégsem lehet szó új kiadásról. Az élő népzene művelő együttesek nagyrésze ma nem kap fellépési engedélyt. Vajon miért zavarja a népi demokráciát a népi kultúra reneszánsza?

HORY LÁSZLÓ:

Borivóból pálinkázó nemzet

Nem mi mondjuk, hanem az Alkohollizmus Elleni Országos Bizottság állapította meg: „Magyarországon félmillióra tehető az iszákosok száma. Ebből az évi 13.000 idült alkoholista és alkoholos elmezavarban szenvedő gyógyítása, valamint a mértéktelen fogyasztás következményeként fellépő belszeri szövődmények kórházi gyógyítása 800 millió forintba kerül. Ha ehhez hozzászámítjuk a heveny alkoholmérgezésben megbetegedettek kezelési költségeit és a kórházon kívül gondozott 50.000 alkoholista járóbeteg ellátásának költségeit, akkor a gyógykezelésre kiadott összegek már 1.2 milliárd forintnál nagyobbak.”

Ezekhez a megdöbbentő, félhivatalos megállapításokhoz aligha kell kommentár. De mit jelent praktikusán, hogy manapság magyar honban ennyi ember nem is „borba”, hanem nehéz pálinkába „fojtja bánatát”? Aligha lehet feltételezni, hogy életörömében és megelégedettségében vált alkoholistává.

Hatósági kiértékelés szerint 1960-ban a tiszta alkohol-fogyasztás — persze különféle szeszesitalok formájában — évi 6.1 liter volt; 1977-ben már 11.2 liter, azaz 183.6 %-kal nőtt. Ami még lényegesebb: az ivási szokások „riasztóan megváltoztak”. Fröccsös nemzet voltunk mindig, a magyar ember főleg fehér bort, vagy rózsaszínű kadarkát kvaterkázott a fehér asztal mellett. Eltekintve attól, hogy a fehér abrosz is régen lekerült a kocsmaasztalokról és a kedélyes iddogáló, anekdotázó polgárból ingerült, durva szavakkal dobálózó proletár lett a piszkos és büzös „talponállóban”, a bor és a sör háttérbe szorultak. A számok aligha hazudnak.

Az említett 17 esztendőben a borkonsum személyenként és évenként 29.9 literrel 35-re emelkedett, a söré pedig 36.8 literrel 80 literre. Egészen más a helyzet az égetett szeszesitalokkal, melyeknek jórésze ráadásul silány minőségű és mérgező anyagokat tartalmaz. 20 évvel ezelőtt égetett szeszesitalokból átlagosan 2.84 litert fogyasztottak a magyarok, de 12 évvel ezelőtt már 8.8 litert. Elrettentő szám, ha megdöbbenünk, hogy a 14 év alatti gyermekek és az öregek talán még sem vonhatók egy kalap alá a javakorabeli fogyasztókkal.

Az említett felmérő bizottság lakonikusan és rezignáltan fűzi hozzá, hogy „borivó nemzetből” notórius pálinkázóvá váltunk! Ha lenne egy alkoholfogyasztási nemzetközi vetélkedés, a magyarok elhoznának egy pár érmet, hiszen jelenleg a nemzetközi listán is a hetedik helyet foglalják el.

A hatóság azt nehezményezni leginkább, hogy óriási összegek mennek veszendőbe a táppénzek fizetése és az el nem végzett munka értékvesztése következtében. 1975-ben az átmenetileg munkaképtelenné lett iszákosok táppénz fejében 350 millió forintot húztak ki a közületek zsebéből. A kiesett munkatársak juttatásai pedig az állami statisztikusok 3.7 milliárd forintba becsülték.

Azt is kiderítették, hogy az üzemi balesetek 40 %-a, az üzemi testi sérülések 30 %-a szintén az ittasság számlájára irandó a magyar népidemokráciában.

A részegen autózók bűne sem csekély. A legújabb felmérések szerint alkoholfogyasztásból következett el a közúti halálos balesetek 16 %-át.

Az iszákosság következtében 1975-ben elszenvedett országos kár pontos felmérések szerint hét milliárd forintot reprezentált. De hol vannak a pénzbe ki sem fejezhető szociális károk, mint a család szétrombolása, az alkoholista szellemi elhülyülése, társadalmi lecsúszása, sokszor a bűn lejtőjére jutása („tiéd az ország — magadnak lopsz”), a munkaképes dolgozók halálozási arányszámának ijesztő eltorzulása. Mindezt figyelembe véve, józan statisztikusok, a rend őrei és a szociológusok egyetértenek abban, hogy Magyarország a nyolcvanas évek küszöbén évente, kerek pecer legalább évi 11 milliárd forint kárt szenved. De vajon a végtelenségig fenntartható-e egy ilyenféle „szociális fejlődés”, amit a párt és kormánya úton-útfélen büszkén hirdet és propagál?

AKIK HAZAMENTEK MEGHALNI

Ritkulnak a soraink... Nem is olyan sokára és már alig leszünk... — Az egyik missziós levélből vesszük a következőket: Az utóbbi hónapokban jött vissza olyan levél, amelyen ez állt: „Übersiedelt nach Ungarn”, — Visszaköltözött Magyarországra! Nem csalódott, kiábrándult, levitézlett emigránsokról van szó, hanem tiszteltreméltó öreg svábokról, akik... „otthon” akarnak meghalni. Leghűségesebb híveim voltak egy emberöltő hosszat. Soha nem hiányoztak magyar miséinkről. Itt nyugodtan éltek, teljes biztonságban. Megrendítő emlékeket őrzök velük kapcsolatban. Az egyik, unokája lakodalmán, telt pohárral, odacsoszog hozzám 80 esztendőjevel és azt mondja: „Egyet szeretnék még ebben az életben! Hazamenni, otthon meghalni!” — Nem tudom elfelejteni Jakab bácsit se, aki annyiszor kérdezte tőlem mise után, ahányszor csak találkoztunk: „Tisztelendő úr! Mikor megyünk haza?” — Urasági kocsis volt otthon... Hazamennek biztonszágból — kegyelemkenyérre. Rentéjükét nem utalják át Magyarországra, hivatalosan le kell mondaniuk róla... Repatriálásuk nem elsietett érzelmi dolog. Tudják, hová mennek: Haza! Tudják, hogy néz ki ez a haza máma... Régi lábnyomaik emléke, meg a többi minden: a régi harangszó, meg az ég, meg a föld, meg a táj és a régi temető, — hívja vissza azokat, akik szerették.

GONDOLATOK A RÓZSAFÜZÉRŐL

Október hónapja felidézi az őszi estéket, amikor a napi munka után megteltek a templomok falvakban, városokban egyaránt, és zsongott a rózsafüzér imádság az emberek ajkán. — Itt mindez már csak emlék... De élő valóság ma is az, hogy sokan imádkozzák a családban vagy magányosan ma is a rózsafüzért. — Ki tudja, sok álmatlan éjszakán hány „Édes” kezében csörren meg az olvasó és száll az ima az Uristen felé.

Nyugalmat keresel? Vedd kézbe az olvasót, imádkozd buzgón, mert sok kegyelmi adomány részesévé lehetsz. — A világot fenyegető sötét felhők egyre gyülekeznek. A külső világban és az emberek szívében egyre nő és kavargó az aggodalom, a feszültség. Mi lesz?... A veszélyeket elháríthatjuk imával és áldozattal. A Szűzanyán keresztül újra és újra megnyilvánulnak Isten titokzatos tervei velünk. Amíg a vallást kerülő, a hitet nem bíró fiatalság, makacs tüntetésekkel harcol valamiért, mi vegyük észre, hogy az ima és személyes áldozat még nagyobb erőt képvisel, mert eredete Istentől van. — Hígyjünk az ima erejében!

(Egy missziós levélből)

Közi Horváth József: „Rafinált vallásüldözés Magyarországon” című brossírja tartalmazza a szerzőnek a II. világháború utáni Magyar Egyház helyzetéről szóló legjobb előadásait és cikkeit. **Ára: DM 5.-** Kapható: a szerzőnél és az „Életünk” Szerkesztőségénél.

Az élet könyvéből

BELGIUM

Keresztelés: Gátay Emőke és Hosszú Ferenc második kislánya a szt. kereszt-ségben **Izabella Tünde** nevet kapta a Magyar Ház kápolnájában. A szép eseményre még Amerikából is jöttek rokonok! — **Mr. és Mme. Michiels** unokáját **Nathalie** névre keresztelték a Szt. Erzsébet-alapított **Alseberg-i** templomban. — Mindkét családnak a Gondviselés áldását kérjük.

Házasság: Dr. alvinci és Kolczsvári **Kolosy Pál** lánya **Florence**, jún. 28-án örök hűséget esküdött **Versavel René**-nek a brüsszeli Szt. Mihály székesegyházban. — Öszinte jókívánataink!

Évforduló: Antwerpenben a kedves magyar közösség meleg körben ünnepelte **Pál Andor** urat **90. születésnapja** alkalmából. — Még sok szép évet kívánunk!

Halálozás: **Mme. Viviane-Garamvölgyi Nadine** (42) hősiesen türt súlyos betegség után jún. 4-én elhunyt. Wol. S. Pierre temetőben helyezték örök nyugalomra. — özv. **Hübner Béláné** (83) Braine-le-Conte-ban jún. 12-én csendesen elhunyt. Temetése Liège-ben volt. — **Hübner Géza**, a Liège-i Magy. Egyesület elnöke, édesanyját gyászolja **benne. Oosterlink Róbertet** (69), **Galga Iona** férjét, júl. 8-án temették Destebergben. — **Jet Peeters** (71) + **Kubányi Anna** féltestvére, júl. 23-án elhunyt. A Magyar Ház jótévedője volt. — **Szabados Árpád** (84) ápr. 21-én elhunyt. Temetése a farkasréti temetőben máj. 16-án volt. Sógornője, **German Anna**, gyászolja. — **Ruprecht Gusztávné** (99) aug. 11-én — majdnem százévesként, — elhunyt. 14-én temették a Boisfort-i temetőben. — **Burkert Barbara** (79), **Bokor Ann** édesanyja, aug. 3-án meghalt; temetése aug. 7-én Sopronban volt. — **Konti Erzsébet** (85), szept. 10-én temették az Égl. de la Chapelle-ből az Evere-i temetőben. **Konti Erzsébet** két éves korban jutott árvaságra, már fiatal korában szolgálatba. 1954 óta szerteházakban élt ápoltként. Egyszerű, mély vallásossággal mindig is mindenkiért imádkozott, — állandóan! Példát vehetünk róla! — **Szabó Mátyás** (78) nyug. repülőalezredes, jún. 5-én ért súlyos agyvérzés után, jún. 14-én meghalt, 17-én temették. Hamvait Nagyváradon szép Erdély felé viszi a szél... Nagytudású, nyíltszavú és éleslátású humanista, izig-vérig kétszeresen is emigráns magyar volt. Mindig szolgálatkész, a magyar kultúrán keresztül a magyarság harcosa és a **Magyar Ház** és lelkész mindenkor vendíthetetlen védelmezője. Távozásá nagy úrt hagy. Nyugodjék az Úr békéjében!

Liège: Keresztelők: **Bouts Vanessa**. — **Benoit és Tepisch Cecile** kislánya, **Wandre-ban**; — **Kiss Leticia**, — **István és Delpiot Luogo** leánya, — **Flémalle Grande-ban**; — **Rác Tamás**, — **Kálmán és Tóth Erzsébet** fia, — **Opplabeek-ban**. — Gratulálunk!

Házasságok: **Van Heme!rijk Johan** és **Slezák Mare Rose** — **Genk-ben**; **Kuzma Zoltán** és **Brouwers Beatrice** — **Pouleur-ben**; **Tóth Aladár** és **Darkos Erika** — **Verriers-ben**; **Torkos István** és **Vanstiegen Brigitte** — **Houthalen-ben**; **Böröcz Sándor** és **Bendotti Marie-Claire** — **Waterscheiben**; **Put Yvo** (Ungvári Margit fia) — és **Bijnens Carina** — **Zolder-ban**. — Gratulálunk és boldog házasságot kívánunk!

Elhunytak: **Huber Béláné** (80) — **Braine-Comte-ban**; **Egyed János** (54) — **Genk-ben**; **Szabó Géza** (61) — **Seraingban**; **Leiningner Mihályné** (76) szül. **Ambrus Jolán**. — **Kisdobszán**. — Nyugodjanak békében!

FRANCIAORSZÁG

A **Párizsi Misszióban** megkezdődtek szombatokint 1/2 3 — 1/2 4-ig a hittan-órák. Minden második szombat 1/2 4 — 6-ig a cserkészlet. — Jelentkezést még mindig elfogad a Magyar Misszió.

A hagyományos **karácsonyi vásárt** november 28 — 30-ig bezárólag tartja a **Párizsi Katolikus Magyar Misszió**.

Ft. Bárány József két évféléves hűséges missziós munka után az illetékes magyar egyházi elöljárók rendelkezésére az Észak-németországban élő magyarok önálló

lelképásztora lett: **Bremen-Kiel-Hamburg** székhellyel.

HOLLANDIA

Breukelen-Utrecht: Keresztelés: **Vig Géza** és **M. E. Bodegom** szülők **Vanda Mária Katalin** gyermekét szept. 7-én fogadta a kereszttség által közösségébe az Egyház. — **Halálozás:** **Virág János** Rotterdam-i magyar lakos, 55-éves korában Budapesten elhunyt. — Nyugodjék békében!

NÉMETORSZÁG

Aachen: Keresztelés: **Radics Karoline, Dr. Rr. András** és **Hollé Irén** 3. gyermeke, aug. 9-én a **DÓM Magyar Kápolnájában**. — Sok boldogságot a szülőknek és a három csemetéknek!

Augsburg: Házasság: **Rádoki Zita** és **Zehrmann Jürgen** **Gablingenben** 1980. szept. 20-án házasságot kötöttek. — Gratulálunk!

München: Születés - Keresztelés: **Kovács Denis Christoph**, K. Dénes és Török Beatrix kislánya, szül. 1980. ápr. 13-án Münchenben, keresztelték 1980. szept. 21-én. — **Makai Anna Mária**, M. Imre és Sukobljevic Katalin kislánya, szül. 1980. aug. 26-án Münchenben, keresztelték 1980. okt. 5-én. — **Somogyi Valéria Isabella**, S. Endre és Székely Katalin kislánya, szül. 1980. szept. 16-án, keresztelték 1980. okt. 15-én. — Gratulálunk a boldog szülőknek!

Halálozás: **Dr. Zoller Alois** 80-éves korában 1980. jún. 21-én Regensburgban elhunyt. — **Elfride v. Mayer báróné**, aki nagyon szerette a magyarokat, 83-éves korában 1980. okt. 6-án Münchenben elhunyt, ugyanott temették okt. 10-én — Nyugodjék az Úr békéjében!

OLASZORSZÁG

Pozza di Maranello (Modena): Barbiero Albanóné sz. Újváry Georgina kisfiát, **Marco Lorenzot**, szept. 14-én keresztelték. Isten éltesse! — **Róma: Prof. D'Elida Adriano** és **Cirasa Franca** édesanyja magyar! júl. 20-án esküdtek. — **Milanó: Gavazzi Piero** és **Dosi Delfini Francesca** (édesanyja magyar!) okt. 18-án esküdtek Pontremolinoban, a család kápolnájában. — A jó Isten áldása kísérje a két párt! — **Trieszt: Erdődy János** és **Simon Mária** aug. 10-én ünnepelték házaságuk **HETVENEDIK** évfordulóját! Melegen gratulálunk és további jó egészséget kívánunk! — **Genova: Halálozás: Dr. Sole Béla**, orvos, júl. 27-én 72-éves korában elhunyt. — Nyugodjék békében!

SVÉDORSZÁG

Stockholm: Keresztelés: 1980. június 14-én a stockholmi kat. Domkyrkán keresztelők kápolnájában a kereszttség szentségében részesült **Spuller Klára Gizella Krisztina**, **Spuller György** és **Söderberg Éva** kislánya. — A szülők és magyarországi keresztszülőkkel együtt kérjük a Mindenható áldását a kislányra!

SVÁJC

Genf: Halálozás: szeptemberben hárman költöztek el az Örök Hazába: **Róna Mihály** (74) szept. 10-én, — ugyanazon **Szabó Gyula** (44) és 19-én **Osztermann Gábor** (54). — Öszinte részvétünk a gyászoló családoknak!

Lausanne:
Mlle Besze Ilona, a francia-svájci Magyar Kat. Misszió legidősebb tagja közel 99-éves korában okt. 3-án csendesen elhunyt az Úrban. Több mint két évtizeden át, míg egészsége engedte, példaadó módon vett részt a magyar szentmisén, mondhatni minden vasár- és ünnepnap. Az ő alakja és jelenléte szinte már hozzátartozott a genfi magyar hívek közösségéhez, akár a templomban, akár más kulturális összejöveteleknél, különböző ünnepségek alkalmával. — Ün. „régii“ magyar volt, aki az „új“ magyaroknak a fentiekben példát mutatott. — Hisszük, hogy „odaát“ is gondolt ránk, s velünk marad. Az Urísten, aki olyan hosszú élettel ajándékozta meg itt a földön, adja meg neki az örök béke és boldogság ajándékát az örökkévalóságban.

MAGYAR KULTURNAPOK MÜNCHENBEN

DARVAS IVÁN JÖN

1980. november 22—23 szombaton és vasárnap árusítással egybekötött

KÖNYV ÉS HANGLEMEZ KIÁLLÍTÁS a Künstlerhausban, Lenbach Platz. DARVAS IVÁN FELLÉPÉSEI:

Nov. 22-én 1/2 8 óra. Széchényi Kör Dachauerstr. 23.

Nov. 23. du. 15 óra **KÜNSTLERHAUS — LENBACH PLATZ**

MUSICA HUNGARICA Tel:(089) 30 50 43

Déltirol Szent Jakabfalva Misinatető téli tábor 1980/81

A Magyar Cserkész Szövetség európai kerülete örömmel hirdeti meg idén is hagyományos **TÉLI TÁBORÁT**.

A déltirol téli táboron 10 éves kortól jelentkezhetnek cserkészfiúk és cserkénylányok. A kiscserkészek számára (6—9 évesek) napközi otthont tartunk fenn, hogy a cserkészsülők is sielni tudjanak menni.

A télitáborról az érdeklődőknek szívesen küldünk képes ismertetőt!

A cserkészsülöket a cserkészek penziójától 4 km-re helyezjük el.

Szeretettel várjuk cserkészeinket az idei **célirli „TÉLI TÁBORRA“!**

Jelentkezni lehet a csapatparancsnoknál, vagy a szörványoknak az európai cserkészkörület központjában (D-8000 München 81 Oberföhringerstr. 40).

Telefon: (089) 98 26 37

Jó munkát! Táborparancsnokság.

FIGYELEM! A magyar iskolai felső oktatás számára és az iskolán kívüli magasabb szintű magyar irodalom tanítása érdekében kiadott **„Az Irodalom Világa“** című nagyon tartalmas és szép könyvből még 1.800 példány áll rendelkezésre, a régi szép és sűrű nyomással, egészvásznon kötésben több mint 300 oldalon. Ára csak 15 DM, plusz portó; tengerentútra \$ 10.—. Megrendelhető a Szerkesztőségél.

Egyedülálló asszony burgenlandi kertés családházban leválasztott komfortos lakásba keres 55—65 év körüli korrek. lein-formálható magányos lakót. Választ **Meg-egyezzünk** jellegére a Szerkesztőségbe kérek.

Stuttgart környékén élő 28-éves fiatal-ember megismerkedne magyar lánnyal házasság céljából. Leveleket **Szeress és tégy amit akarsz** jellegére a Szerkesztőségbe kér.

NSZK-ban élő fiatal érettségizett leány keresi egy Franciaországban élő intelligens, megbízható férfi ismeretségi há-zasság céljából. Választ: **Várok rád '80** jellegére a Szerkesztőségbe kérek.

HERENDI PORCELÁNOK!

E l a d ó k : moka-, teás- és dessert-készletek. Herendi a n t i k (1881) porcelán-tál Sfr. 3.000.—. Válaszokat: „Genf” jellegére a Szerkesztőségbe.

Azonnali felvételre keresünk

neckartailfingeni üzemünk, valamint müncheni kirendeltségünk számára szakismerettel rendelkező

mérnököket, technikusokat, műszaki rajzolókat — valamint szerelőket, segédszerelőket és lakatosokat

klima és szellőzőberendezések tervezésére és kivitelezésére magyar műszaki vezetés mellett.

DALDROP + DR. ING. HUBER

7441 Neckartailfingen bei Stuttgart
Kalkofenstr. 1. Tel.: (07127) 38 34

A nyugati világ legbőségesebb könyv-választékával áll a magyarság szolgálatára akár régi — akár új akár nyugati — akár hazai akár értékesebb — akár olcsóbb

könyvekkel, mélyen leszállított áron. A vásárolni szándékozók kérésére elküldjük a világ legnagyobb választékú magyar **KATALÓGUSÁT**.

METROPOLITAN VERLAG

(Szerday Sándor)

Teichweg 16. CH-4142 Münchenstein Schweiz

MUSICA HUNGARICA KARÁCSONYI KÖNYVVÁSÁRA

Kodolányi: Égő Csapkebokor I-II.	25.—
Kodolányi: Julianus barát	20.—
Karinthy: Így írtok ti I-II.	28.—
Gárdonyi: Egri csillagok	14.—
Herczeg F.: Pogányok	16.—
Szerb A.: A magyar irodalom története	14.—
Móricz: Légy jó mindhalálig	10.—
Moldova: Ellens-él I-II. Riportok	12.—
Fekete István: Ködös utak	18.—
Jókai Mór: A jövő század regénye I-II-III.	33.—
Gr. Széchényi István: Hitel, originál másolata	20.—
Sienkiewicz: Quo Vadis	32.—
Dumas: Monte-Christo grófja	55.—
Wallace: Ben Hur	13.—
Szerdei: Orvos a családban	18.—
Zsolt: Labdarugók, sportolók	26.—
Végh A.: 90 perc	8.—
Német nyelven:	
Petőfi S.: Held János, újdonság	19.—
Móra: Wundermantel	19.—
Gárdonyi: Sterne von Eger	18.—
Móra: Goldener Sarg	18.—
Szerb A.: Pendragon Legende	14.—
Mikszáth: Sankt Peters Regenschirm	13.—
Móricz: Légy jó mindhalálig	15.—
Venez: Ungarische Kochkunst	20.—
Bartók — Kodály — Liszt 15 cm.-es Alabástrom mellszobrok á	20.—
Musica Hungarica - Rümmanstr. 4	
8 München 40. Tel.: (089) 30-50-43	

KOVÁTS MIHÁLY ÉS SZENT LÁSZLÓ EMLÉKÉREM

Az Amerikai Magyar Történelmi Társulat, az Egyesült Államok megalakulásának 200. évfordulója alkalmából kibocsátotta a **FABRICZY KOVÁTS MIHÁLY** huszárezredes emlékérmét. Az **Ő** nevéhez fűződik az amerikai huszárok (cavalry) megszervezése és Charleston város védelme csapatának élén 1779-ben életét áldozta. Ezzel egyidejűleg került kibocsátásra **II. János-Pál** pápa áldásával a **SZENT LÁSZLÓ** emlékérem is.

Az érmék adatai: A Kováts érem **BODÓ SÁNDOR** alkotása, a Szent László érmét **L. C. HAMPTON** készítette. Átmérője 50 mm, kb. 75 gr., PP minőség, Cu-fényesen csiszolt bronz. Ára: 65.— DM, vagy 35.— \$.

Megrendelhető: **NUMISMATICA HUNGARICA, Postfach 73-0302, D-6000 Frankfurt/M 73, West-Germany.**

SPORT

Síralmas látványt nyújtott október 8-án, szerdán este a bécsi Prater Stadion. A 124. magyar-osztrák találkozón mindössze 8000 néző lézengett a lelátókon, pedig nem is olyan régen ez a mérkőzés nemzeti ünnepnek számított, amelyre a jegyek már elővételben az utolsó szálig elkelték. Szemerklő esőben a svéd Erikson sípszavára indult a játék. Az osztrákok azonnal támadóan léptek fel és különösen Hattenberger akciói voltak veszélyesek. A magyar együttes, amelyet Mészöly Kálmán bátran fiatalított, sokat pepeselt és körülményes, rövid leadásokkal kísérletezett. A 20-ik percben Krankl lövése lepattant Mészáros kapusról, a labda Wenzl elé került, aki azt biztosan küldte a hálóba. Egy-null az osztrákok javára. Az osztrák nyomás tovább tartott. A 30-ik percben Hattenberger a közepre ívelte a labdát, amelyet Keglevits, az osztrákok újonca, küldte a magyar kapuba: 2:0. A szünet után eleredt az eső. Az első percekben továbbra is az osztrákok támadtak, de aztán a játék kiegyensúlyozottabbá vált. A 81-ik percben Varga a 11-pont magasságából a kapu elé ívelt. Nyílasi átlépte a labdát és Bodonyi tíz méterről a kapu közepébe bombázott. A gól után a levegőben lógott a kiegyenlítés, azonban a 86-ik percben Baumeister Keglevitset szöktette, aki biztosan talált a magyar kapuba, 3:1. Az osztrákok minden tekintetben jobbak voltak a magyaroknál és megérdemelten győztek.

A magyar labdarúgó bajnokság 11-ik fordulójában a Ferencváros és Újpesti Dózsa közötti rangadót a lila-fehérek nyerték 3:0-ra. A bajnoki táblázat élén ennek ellenére is a Ferencváros áll, a Budapesti Vasas és Nyíregyháza előtt. Madridban a bajnokságot Európa Kupáján a Budapesti Honvéd 1:0-ra kapott ki a Real Madridtól. A Honvéd veresége felér egy fél győzelemmel. Reménnyel tekinthet a budapesti visszavágóra.

Wiesbadenban a nemzetközi férfi tornász-versenyen a magyar válogatott biztosan nyert a nyugatnémetek, svájciak, bolgárok, spanyolok és norvégok előtt.

Balaton déli partján lévő villában egész évben szobák kiadók. Lovagolási, csónakázási lehetőség. Érdeklődni lehet: D-2155 Jork, Postfach 1108. Nyugatnémetország.

DIÓSZEGHY TIBOR, hites tolmács és fordító, magyar-német és német-magyar, Németországban tanácsadás, állampolgársági és menekültügyi kérdésekben, valamint peres ügyekben segít. — Daimlerstr. 249. D-4040 Neuss. Tel.: (021 01) 54 13 17.

MAGYAR HENTESÁRÚT

gyártunk immár 10 éve Stuttgartól 40 km-re WELZHEIMBEN. Kérem győződjék meg kiváló minőségű, magunk által készített áruféleségeinkről:

	DM
1 kg. Füstölt kolbász	16.—
1 kg. Friss kolbász, sütni való	14.—
1 kg. Debreceni (vékonybélben)	15.—
1 kg. Disznósajt	10.—
1 kg. Balkán füstölt májas	12.—
1 kg. Balkán füstölt véres	10.—
1 kg. Hurka sütni rizsával	10.—
1 kg. Hurka véres rizsával	10.—
1 kg. Fokhagymás felvágott	16.—
1 kg. Paprikás Puszta Szalámi	16.—
1 kg. Sonkaszalámi 90% sovány	20.—
1 kg. Fokhagymás paprikás toka	12.—
1 kg. Angol szalonna	18.—
1 kg. Füstölt odalszalonna	12.—
1 kg. Füstölt sonka	20.—

Minden árút légmentes csomagolásban utánvétellel szállítunk.

FLEISCHWARENFABRIK, VIKTOR PÁL
7063. Welzheim Lerchenstr. 29.
Telefon: (07182) 67-36

Selmeci József, Oberwilerstr. 159. CH-4054 Basel, Schweiz, évtizedek óta gyűjti a valaha is külföldön élt magyar sportembereket (vezetők, edzők is) adatait, eredményeit minden sportágban. — Elhunytakét is!

Kéri a honfitársakat, akik valami eredményt értek, vagy ilyenről tudomásuk van (újságcikk még jobb), közölgék vele: Labdarúgásban: bajnokságban, kupákban elért 1-3. helyezések; gólkirályságok, új hazájukban, színeiben elért válogatottságukat. Minden más sportágban: 1-3. bajnoki helyezések, válogatottságok és elért eredmények, edzők, uttörő munkát végző vezetők, sportújságírók eredményeit az elszakított területekről is. Különösen számít a diákok, cserkészek támogatására.

Selmeci sok szolgálatot tett a magyar sport ügyének cikkeivel, sportkapcsolatok teremtésével. Gyűjteménye kb. 100 rendezőt tesz ki. Nagy magyar sportolók (Dr. Sárosi, Puskás, Zsengellér, stb.) ism. ik és nagyrebcsülik munkásságát. Kéri, legyenek segítségére.

Mozga Gyula, hites tolmács és fordító (magyar-német, német-magyar) Németországban nyugdíj-ügyekben — legnehezebb helyzetekben is — segít. Ez a segítség eddig igen eredményes volt! Cím: 6750 Kaiserslautern, Zollamtstrasse 27. — Tel.: 0631-10611, d. e. 10-ig, d. u. 17-től.

Magyar-német és német-magyar fordításokat olcsón és gyorsan elvégez, magyar nyelvű okiratokról hitelesített másolatokat készít és más nyelvű okiratok fordítását korrekten elintézi. W. Divy hites fordító és tolmács. D-7990 Friedrichshafen, Linderderstr. 50. — Tel. 07541/7 13 9 1.

RUPP LÁSZLÓ hites törvényszéki fordító, vállalt fordításokat magyarul németre és németről magyarra. — Postfach 162, D-8000 München 1 - Telefon (089) 3 00 21 62

HITES TOLMÁCS ÉS FORDÍTÓ, magyar-német és német-magyar. Hans-Henning PAETZKE, Adlerflychtstr. 4, 6000 Frankfurt/M., Telefon (06 11) 59 19 39.

HAZAI HENTESÁRÚ

	DM
1 kg paprikás kolbász grillsütésre vákuumsomagolásban	16.—
1 kg paprikás kolbász	16.—
1 kg paprikás frissen füstölt kolbász	14.—
1 kg rizses véreshurka	10.60
1 kg májashurka	10.60
1 kg vastag húsos szalonna	12.—
1 kg disznósajt	12.80
1 kg paprikás tokaszalonna	9.60
1 kg füstölt sonka	20.—
1 kg füstölt sertésborda	9.20
1 kg füstölt csülök	9.20
1 kg tepertő	

Utánvét.e. és csak belsőre szállítunk, 5 kg-on felüli rendeléseknél portómentesen és csapán az expresz-díjat számítjuk fel.

Mihály Taubel hentesmester
Peter-Rosegger-Str. 3.
6710 Frankenthal/Pf. Tel.: 06233 / 62693

	DM
Alföldi Olaszrizling	4.80
Alföldi Kékfrankos	4.80
Abasári Rizling	5.75
Debrői Hárslevelű	5.75
Badaacsonyi Kéknyelű	6.20
Badaacsonyi Szürkebarát	6.20
Soproni Kékfrankos	6.—
Domoszlói Muskotály	6.20
Domoszlói Tramini	6.50
Badaacsonyi Tramini	6.50
Villányi Burgundi	6.20
Hajósi Cabinet	6.20
Tokaji Aszu 4 puttonyos	13.—
Tokaji Aszu 3 puttonyos	11.—
Kecskeméti Barackpálinka	24.50
Hasas Barackpálinka	22.—
Cseresznyepálinka	21.—
Szilvapálinka	19.50
Hubertus	17.50
Kósher szilvapálinka	27.—
Beverage Bitters (Unic.) 1 lit.	27.—
Beverage Bitters (Unic.)	14.—
Szalámi (Pick) 1 kg.	22.—
Csaba 1 kg.	20.—
Gyulai 1 kg.	18.—
Süli Debreceni 1 kg.	13.—
Süli kolbász 1 kg.	14.—
Házi kolbász 1 kg.	17.—
Tarhonya 1/2 kg.	2.75
Nagykoktészta 1/2 kg.	3.10
Lebbencs 1/2 kg.	3.10
Kiskocka, csermetélt 10 dk.	—,70
Paprika káposztával 820 gr.	4.20
Bogyiszlói paprika (erős) 820 gr.	3.50
Hegyes paprika (nem csipős) 820 gr.	4.20
Hegyes paprika (csipős) 820 gr.	4.20
Disznósajt (téli időszakban) 1 kg.	11.—
Szaloncukor I. oszt. 1 kg.	15.—

— Üvegárút is szállítunk! —

Figyelem! Újdonság!

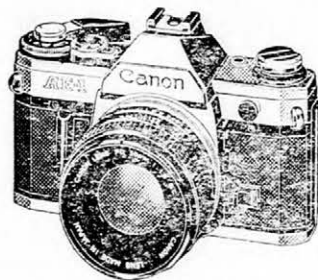
Szamosi József MÁRIACELLI EMLÉKKÖNYV Képes magyar kalauz

Az izléses kiállítású könyvecske a híres Mária-kegyhely történetét, bazilikáját és a kincstár nevezetességeit mutatja be, mindenütt kiemelve Máriacell magyar kapcsolatait.

A könyvet 14 fekete-fehér-, és 32 színes kép díszíti.

Megrendelhető az „Életünk” szerkesztőségében. Ára 12.— DM, vagy 6.— \$ és postaköltség.

A FÉNYKÉPEZÉS MINDIG OLCSÓBB LESZ!

CANON AE1 ÉS CANON A1 gépek árát leszállítottuk! Kérjen árajánlatot; „CANON” lerakat!

Rindermarkt 16. Tel.: (089) 240 852
73 éves cég! Győr — München!

MÉG KAPHATÓ

J u h á s z L á s z l ó MAGYAROK AZ ÚJVILÁGBAN

című új könyve, amely az első világháború óta követti az amerikai magyar nyomokat.

Ára: 15.— DM, 100.— öSch, 7.— \$.
Megrendelhető: Dr. Juhász, Bülowstr. 10/1
D-8000 München 80

A szerző két korábbi könyve:
„Bécs magyar emlékei” és „Burgenland”
E L F O G Y O T T

K E R E S É S

Volt osztálytársa keresi Tóth István professzort, aki Rómában tanított és most állítólag Turinban él. 1931-ben a Kir. Kath. Gimnáziumban érettségizett „Szepi Bácsinál”. Akik tudnak róla, szíveskedjenek közölni az „Életünk” Szerkesztőségével.

ÉLETÜNK

Szerkesztőség és Kiadóhivatal
8000 München 81, Oberföhringerstr. 40. Telefon: (089) 98 26 37.

Felelős Kiadó:
a Magyar Kat. Főlelkészseg.
Felelős szerkesztő:
Dr. Harangozó Ferenc.

Redaktion und Herausgeber: die
Ungarische Oberseelsorge,
8000 München 81. Oberföhringerstr. 40. Telefon: (089) 98 26 38.

Redakteur: Dr. Harangozó Ferenc.

ELŐFIZETÉS:
Az Életünket a helyi magyar lelkészek terjesztik, 6k küldik szét és 6 náluk is kell előfizetni!
Tengeren túlra, vagy ahol nincs magyar lelkész, oda a Kiadóhivatal küldi az újságot.

Egyes szám ára egy évre 15 DM, vagy ennek megfelelő valuta.
Tengeren túlra légipostával 25 DM.
Lapzárta: a hónap 18-án. — Hirdetéseket csak 15-ig fogadunk el.
Postscheckkonto: Nr. 606 50-803,
Kath. Ungarn-Seelsorge, Sonderkonto: München.

Bankkonto: Bayer. Vereinsbank,
Nr. 145957, Kat. Ung. Seelsorge
„Életünk”

Druck: Danubia-Druckerei,
Ferchenbachstr. 88. 8 München 50.

Yves de Daruvár:

A FELDARABOLT MAGYARORSZÁG

c. híres könyve magyarul, több színes és fekete fehér képpel és térképpel, kemény vászonkötésben, számtalan olyan fontos történelmi dokumentumot tartalmaz, mely a szerző másnyelvű kiadványaiban nem szerepel. Az izgalmas történelmi dokumentációt olvassuk anyanyelvünkön.

A könyv ára portóval együtt 40.— Sfr., vagy ezen értéknek megfelelő más valuta.

Megrendelhető közvetlen a kiadónál:
EDITION BALOGH
Postfach 19 - CH-6000 Luzern 5

Ú J D O N S Á G !

MAGYAR NÉPMŰVÉSZETI, HANGLEMEZ ÉS KÖNYVESBOLT ESSENBEN!

	DM
Moldova: A szent tehén	22.—
Moldova: A magyar atom	15.—
Bacsó Péter: A tanu	5.—
Végh Antal: 90 perc	7.—
Biblia	84.—
Minerva nagyszakácskönyv	22.—
Határ Győző: Sírőnevető	40.—
Határ Győző: Intra muros	20.—

Német nyelven:	
Ády: Gedichte	13.80
Madách: Tragödie des Menschen	10.50
Venezs: Ungarische Kochkunst	19.80
Goldkugel: Märchen aus Ungarn	13.80

Azonkívül sok más könyv és lemez kapható Utánvétellel egész Németország területére szállítjuk!

HUNGARIA, 4300 Essen, I. Weberstr. 8.
Telefon: 47 19 96

Bécsi magyar könyvesbolt

LIBRO-DISCO Tel. 0222/527315

A LEGSZEBB KARÁCSONYI AJÁNDÉK!

K ö n y v a j á n l a t u n k :

	ÖS
Szent biblia (Károli Gáspár fordításában)	150.—
Fiatalkor biblijája (A Szentírást az ifjúságnak, elbeszéli: A. de Vries)	100.—
Illyés Elemér: Erdély	310.—
Janics Kálmán: A hontalanság évei	380.—
Prominent Hungarians (Ki, kicsoda; Magyarországon és külföldön)	200.—
Szépfalusi I.: Lássátok, halljátok egymást	370.—

L e m e z a j á n l a t u n k :	
SLPX 16598. Csendes éj. (Mennyből az angyal, Kiskarácsony, Nagykarácsony, Ó Tannenbaum, Áldott éj, Karácsonyi bölcsődal, stb.)	110.—
SLPX 11477. Magyar gregoriánium (A karácsonyi ünnepkör dallamai, XV. századi kéziratok alapján)	110.—
SLPX 12099. Karácsonyi koncert (Corelli: Karácsonyi koncert, A karácsonyi ünnepkör dallamai, Bach: Pastorale)	110.—
SLPX 12048. Magyar gregoriánium II. (Advent, Karácsony, Pünkösd)	110.—
SLPX 11973. Magyar zsoltárok Szent Molnár Albert verseire (Ó seregek Istene, Mint a szép híves patakra, Dicsérvétek az Urat, mert... Úrnak szolgálai mindnyájan)	110.—

Kérje 1981-es, új, díjtalan jegyzékünket.
Könyvek és lemezek szállítását a világ minden tájára vállaljuk, portó a várható összeg kb. 15%-a.
(Postacím: Libro-Disco, Fa. Urban — A-1011 Wien, Postfach 572)

Melléklet az Életünk 1980. novemberi számához.

M E G H I V Ó

Tisztelettel tudatjuk, hogy 1980. november 8-án, szombaton du. 4-órás kezdettel tartja a Felsőausztriai Magyarok Kultúregyesülete évi közgyűlését a Magyar Otthonban. Erre minden Kedves Honfitársunkat meghívja a Kultúregyesület elnöksége. Viszont az egyesület alapszabályainak értelmében csak azok rendelkeznek szavazati joggal, akik idejében befizették a tagdíjukat. A közgyűlés tárgysorozata a következő: 1) Az előző évi közgyűlés jegyzőkönyvének felolvasása. 2) Az elnök beszámolója. 3) A penztáros jelentése. 4) Az Ausztriai Magyar Szervezetek és Egyesületek Központi Szövetségének megalakulása, eddigi működése és nehézségei. 5) Esetleges egyéb javaslatok.

+++++

M E G H I V Ó

A Felsőausztriai Magyarok Kultúregyesületének regős csoportja disznótoros vacsorát rendez. Erre november 29-én, szombaton kerül sor a Magyar Otthonban. A teremnyitás este 7-kor lesz, és a szórakozás éjfél után 2-óráig tart. Igazi bánáti konyha gondoskodik a hazai módon elkészített bánáti ételekről. Kitűnő italokat szolgálnak fel. Hangulatos zene teszi szórakoztatóvá rendezvényünket, és kíséri mindvégig a táncot. Belépődíj nincs. Adományokat köszönettel fogadunk. Rendezvényünk sikere nemcsak a szórakozásunkat, hanem a magyarság összetartását is szolgálja. Valamennyi Kedves Honfitársunkat szeretettel várja a Felsőausztriai Magyarok Kultúregyesülete.

+++++

Cserkészcsapatunk október 4-én tartotta meg évi beszámolóját, és ekkor nyitotta meg az új munkaévet. Nemcsak szóban, hanem vetítettképes előadásban is megjelent előttünk az elmúlt esztendő gazdag tevékenysége. Ekkor kerültek kiosztásra a Magyar Cserkészszövetség Központjának kitüntető oklevelei a magyar cserkészlet alapításának hetvenedik és a külföldön végzett cserkészmunka harmincötödik évfordulója alkalmával. A következők részesültek benne csapatunk tagjai közül: Msgr. Valentiny Géza, Kasza László, Kasza Mária, Kiss Margit, Krennbauer Mária, dr. Kerny Géza; támogatóink közül pedig: Balogh Adám, dr. Demel Iván, Fábian László, Pap Ferenc, Simonffy Erika és Vaszi Andor. Ezzel indult meg csapatunk fennállásának tizedik esztendeje.

+++++

Veress Erzsébetet és gyermekeit, Donald Leventét és Ildikót egyházi szertartás keretében felvettem a római katolikus egyházba. Tulajdonképpen ez csak végső megpecsételése volt annak, amit ők már életükben ugyis megvalósítottak részvételükkel a magyar szentmiséken és zarándoklatainkon, a gyerekek katolikus hitoktatásával és nevelésével. A gyermekek együtt végezték első ünnepélyes szentáldozásukat Antal Zsuzsannával, Veress Erzsébet és Antal Gyöngyvér pedig a bérálás szentségét vették fel. Szentmise után a cserkészcsapat parancsnoksága megvendégelte a szentségek felvevőit, valamint a szentmise többi résztvevőjét.

+++++

Halottaink: Töke Józsefné, szül. Szabó Mária (Vasvár, Hármashegy u. 3.) október 10-én a szombathelyi kórházban elhunyt. 16-án Vasváron temették. Az elhunytban Kasza Mária, cserkészcsapatunk hűséges tagja az édesanyját gyászolja. - Nem tartozott Felsőausztria lakói közé, mert csak átutazóban volt itt dr. Rácz Károly esperes-plébános (Budapest, XVI. ker. Allás u. 66.). Linz közelében, St. Florian "Zur Traube" elnevezésű szálloda egyik szobájában október 11-én holtan találták. Halálának az okát szívinfarktusból állapították meg. Hátramaradt jegyzőkönyvében egy latinnyelvű mottót találtak. Ez magyarul így hangzik: Uram, te tudod, hogy szeretlek téged! Egyéni bejegyzés. Nem szentbeszédnek szánta, mégis a lelkipásztor elhunyt szivebemarkoló prédikációvá avatta.

A magyar szentmisét minden vasárnap és Szeplőtelen Fogantatás ünnepén is a neue heimati templomban tartjuk 1/2 11-órás kezdettel. Kivétel csupán a hó második vasárnapja, akkor a kleinmünchener templomban 1/2 12-kor van a magyar szentmise. Welsben a hó második vasárnapján 1/2 9-kor tartjuk a szentmisét.

Inhalt: Vollversammlung des Kulturvereins der ungarischen Sprachgruppe in Oberösterreich.- Einladung zum Sautanz (Veranstaltung des Kulturvereins). - Jahresbericht der Pfadfindergruppe. - Aufnahme der Veress Erzsébet, des Veress Donald Levente und der Veress Ildikó in die katholische Kirche; Erstkommunion des Veress Donald Levente, der Veress Ildikó und der Antal Zsuzsanna; Firmung der Veress Erzsébet und der Antal Gyöngyvér. - Tod der Töke Mária und des Dr. Rácz Károly.

Dr. Kerny Géza
linzi magyar lelkész